

ὕστερα ἀπὸ πολὺ τὸ Γιάννη νὰ λήη γυρίζοντας στὸ λιμανάκι. — Ὁ φορτώσιμος τὰ καρδιά μας φασκόμυλα!

Θυμάσαι καὶ τὴ συντροφιά στὸ νησάκι; Ἀράξαμε τὴ βάρκα κάτου ἀπὸ τὴν ἐκκλησοῦλα. Στὶς κρεμαστές μυγαλιτσές σάν ἱτιές στὸ γιאלό. Τόσα κορίτσια καὶ βασίλισσα ἐσύ. Ἦτανε κι' ὁ δήμαρχος, ὁ κουτσός, μὲ τὰ μαθημένα μουστάκια, ἦτανε κι' ὁ νιὸς ὁ κορδιωτός, μὲ τὸ καραμπογιὰ μουστάκι. Κι' ὁ συμβουλευιογράφος; Ὁ θεῖος σου; Ἐπαίξατε, ἐτρέξατε, ὀρχηστήκατε μὲ τ' ἄλλα τὰ κορίτσια. Καὶ μεῖς μιλούσαμε γιὰ τόσα. Ὁ δήμαρχος ἔλεγε πῶς στὸν τόπο μας πρέπει οὔλοι νὰ ὀπλοφοροῦμε. — Φοβάται ὁ Γιάννης τὸ θεριὸ καὶ τὸ θεριὸ τὸ Γιάννη. Κ' ἔτσι δὲ θὰ γίνονται πολλὰ ἐγκλήματα. Ὁ Συμβουλευιογράφος τὸν ἀντίκρουσε. Κ' ἔλεγε πῶς ὀμιλεῖ ἀκαδημαϊκῶς. Ὁ νιὸς ὁ κορδιωτός μὲ τὸ καραμπογιὰ μουστάκι μᾶς μίλησε γιὰ ἕνα συγγενῆ τοῦ στερνοῦ βασιληᾶ τῆς Πόλης ποῦ ἦρτε καὶ κατοίκησε στὸν τόπο, καὶ πῶς ὁ νιὸς ἐποῦτος ἦταν τῆς γενιᾶς του. — Εἴρετε, εἶπε ὁ νιός, ἐγραῖα καὶ μελέτη, θὰ τὴ δημοσιεύω. « Ἡ ἱστορία δὲν γνωρίζει πλεῖστα ὅσα πράγματα ». Ἐποῦτη τὴ στιγμή ἐσυναχτήκατε κάτου ἀπὸ τὴν καμπάνα τοῦ ἐκκλησιακιοῦ καὶ πήρες ἐσύ τὸ σκοινὶ τῆς καὶ βέραρες. Οἱ ἄλλες πιασμένες ἀπὸ τὸ σκοινί, φαινόσαστε ἕνα πανόριο στα φύλλι, κρεμαστές στὸ καμπαναριό. Ὑστερα τρέξαν οἱ ἄλλες, φύγανε πέρα, μακρυὰ. Καὶ σὺ βάραινες ἀκόμα, ξεκουφωτικά. Ἡ καμπάνα βούιζε στ' αὐτιά μου μὲ πείσμα. Ἦρθα σιμὰ σου καὶ σοῦ μιλοῦσα. Σὺ μὲ πιμονὴ καμπάνιζες. Ὑστερα ξέφυγες, ἐτρέξες γελώντας δυνατὰ, ὀλόγυρα στὶς καμπανιές ποῦ ἀντιλαλούσανε στὸ νησάκι. Ἐτρέχες τάχα μὴ ξέροντας ποῦ εἶνε οἱ ἄλλοι. Σ' ἀκλόυθησα. Ἐρτασες λαχανιασμένη, ξαναμμένη κάτου ἀπὸ τὸ βράχο, στὴ μικρὴ σπηλιτσα. Σοῦ πιασα τὸ χέρι φτάνοντας κοντὰ σου. Σὺ βυθισμένη σὲ συλλοὴ κοιτάζες ἕνα κόκκινο λουλουδάκι ποῦ ζοῦσε ὀλομόναχο ἐκεῖδὰ. Σοῦ σφιγγα τὸ χέρι δυνατὰ. Ἐτρέμενες. — Μὰ τί θέλεις; μὰ τί μὲ ξατρέχεις; — Πές μου ἀγαπάς τὸ Γιάννη; Νὰ, τώρα σκέφτηκες τὸ Γιάννη. Τὸ μαντεύω. — Καὶ τί μὲ τοῦτο, εἶπες χωρὶς νὰ σηκώσης τὰ μάτια σου ἀπὸ τὸ λουλουδάκι. — Πάψε. — Ἄκου, Θεανῶ, θὰ μοῦ σβύσης τὴ ζωὴ, τὸ ξέρεις; Ὁ λυώσω στὸν ἀπάνω κόσμο. Πρόσεχε λίγο καὶ σὲ μένα. Πρόσεχε νὰ σὲ χαίρουμαι. Ὅλο καὶ ἄλλοῦ. Οὔτε λόγο, οὔτε

ματιὰ, οὔτε ἀγγιγμα. Τὸ ρούχο σου ποτὲς δὲν ἀγγίξες σιμὰ μου. Μὲ τιμωρᾶς; Ποτὲ δὲν ἐπέρασες κοντὰ μου ν' ἀκούσω τὴν εὐωδιά σου. Ποτὲ δὲ συλλογίστηκες σὲ μένα. — Πάψε. — Καὶ κοιτάζες τὸ λουλούδι, συμμένη ἀπάνου του τώρα, σιμὰ του, ποῦ ἔτρεμε στὴν ἀναπνοή σου. Τάχα ἀφαιρέμισος τὸ ξερίζωσα, ἀπὸ ζήλεια; Τὸ μᾶθησα, τὸ κομματίασα, τὸ ρηξα στὸ νερό, στὴ μικρὴ λιμνούλα ἐκεῖ σιμὰ, λιμνούλα ἀπὸ τὸ σταλαχτίτη. Ταράχτηκες, θύμωσες, πικράθηκες. Σηκώνοντας τὸ κεφάλι καὶ σουφρώνοντας τὰ φρύδια, μ' ἀφησες τὸ χέρι, μοῦ τὸ τίναξες πέρα. Καὶ ἔφυγες τρεχάτη, τραγουδώντας, « Ἐλα νὰ πάμε στὸ γιאלό, ἔλα νὰ πάμε στὸ γιאלό ».

* * *

Ἐμεινα καὶ καὶ κοιτάζα τὸ μαθημένο λουλούδι στὸ νερό. Ἀνήμπορος νὰ σηκωθῶ, νὰ σὲ ξατρέξω. Συντρύμια ἢ θέλησή μου στὸ νερούλι τῆς λιμνούλας ποῦ ἐπλέανε τὰ ψίχουλα τοῦ λουλουδιοῦ. Μὲ κυρίεψε θλίψη. Δάκρυζα. — (Ὁ Γιάννης, σκέφτηκα, δὲν εἶνε στὸ νησάκι. Κι' ὡστόσο ὁ Γιάννης μοῦ φαίνεται πῶς βρίσκεται κοντὰ μας. Νάτος, καταιδρωμένος φέρνει στὴ Θεανῶ τὰ λουλούδια τοῦ νησακιοῦ. Κεῖνη τοῦ λέει· εὐχαριστῶ, Γιάννη, καὶ κείνος λυώνει ἀπὸ χάρες, κοκκινίζει, καὶ φεύγει πηδώντας ἕνα κοτρώνι, ἢ ἕνα χαμόδεντρο. Κάποτε πέφτει, σωριάζεται χάμου, πονεῖ. Μὰ γελᾶει τάχα. Οὔτε πόνος, οὔτε τίποτα. Σηκώνεται καὶ πάντα γελώντας φεύγει μακρυὰ. Σὺ λές. — Τὸν καημένο, θὰ βαρεσε. — Φρομάκια πίνω ἐγώ. Καὶ κάνω πῶς δὲν προσέχω. Τὸ ἴδιο πάντα καὶ σὺ σὲ μένα. Νὰ ὁ νιὸς δικολάβος, τὸ βλαστάρι τῆς συντροφιάς μὲ τὸ γαρούφαλο στὴν κομπότρουπα. Ἐρχεται καὶ σοῦ λέει. — Δεσποινίς, ἀγαπάτε τὰ ἄνθη; πάρετε αὐτὰ τὰ λουλουδάκια ἀπὸ τὶς κάπαρες. Εἶνε ὠραία. — Εὐχαριστῶ, καὶ χαμογελάς. — Σὰς ἀρέσει ὁ τόπος μας, δεσποινίς; Γνωρίζετε τίς δεσποινίδες μας; Εἶνε θαυμάσιες κοπέλες. Ὁ, τὸν κύριο Συμβουλευιογράφο. Ἐλάτε, εἰπέτε μας πῶς εὐρίσκετε τὸν καιρὸν; Σύννεφα βλέπω. Μὴ καὶ βρέξει; Τί προλέγει τὸ σιάλι σας; — Καὶ γελᾶει δυνατὰ. Ἐσύ κάνεις πῶς χαμογελάς. Μὰ στρυβεις τὰ μούτρα σου. Δυσαρρεσιτίσαι. Καὶ ἔχεις πάντα ἄλλοῦ τὸ νοῦ σου. Στὸ Γιάννη; Ἄλλοίμονο, θὰ σοῦ τὸ εἰπῶ. Νὰ ἐδῶ κοντὰ στὸ δέντρο στέκω. Μαγνητίζεσαι ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς συκιάς. Ἐρχεσαι. Νάσε. Εἶνε βαρὶός ὁ ἦσκιος τῆς συκιάς. Δὲ μιλοῦμε πιά. Ὑστερα λές σιγὰ. — Ποῦ εἶν' ὁ Γιάννης σήμερα; Καὶ

χωρὶς νὰ πάρης ἀπόκριση φεύγεις. Οὔτε περίμενες ἀπόκριση.

Μαζεύεις τίς κοπέλες τῆς συντροφιάς τώρα, γιατί βαρύνεται τὸ κὶ μὲ τὸ γαρούφαλο ν' ἀκούς. Καὶ τοὺς λές. Κορίτσια, ἐλάτε, ἕνα παιγνίδι. Πάτε ὀλόγυρα στὴ συκιά. Εἶνε βαρὺς ὁ ἦσκιος. Παίζετε τὸ παιγνίδι τοῦ δαχτυλιδιοῦ. Ποῦ εἶνε τὸ δαχτυλιδάκι; Ποῦ εἶνε; Ἐσύ ρωτᾶς μιὰ ροδοκόκκινη κοπέλα. Κεῖνη λέει κάπου πῶς εἶνε. Καὶ σὺ τὴν κυνηγᾶς ὀλόγυρα ἀπὸ τὴ συκιά, καὶ τὴ δέρνεις μὲ τὸ μαντηλάκι σου. Ἐσύ γελᾶς, πάντα γελᾶς, καὶ ξατρέχεις πάντα ὀλόγυρα στὶς καθισμένες κύκλο κοπέλες. Καὶ τρέχεις σάν τὴ νεράιδα στὰ καλοκαιρινὰ μεσημέρια—λέει τὸ παραμῦθι. Ἐτσι θυμῶνω. Λέω νᾶρθω νὰ σὲ κρατήσω, νᾶμπω μπροστὰ σου. Νὰ σὲ πεισιμῶσω καὶ σένα. Νὰ μὲ στραβοκοιτάξης, νὰ μοῦ εἰπῆς. — Γιατὶ κύριε; Μὰ πάλε μετανοιῶνω. Καὶ τρέχοντας σοῦ βγαίνει τὸ σκαρπινάκι σου. Πατάς στὸ χῶμα, στὰ χαλίκια τὸ ποδαράκι, τὸ μικρούτσικο, τόσο δά. Κάνω νὰ πάρω τὸ σκαρπινάκι, νὰ σοῦ τὸ φορέσω. Μὰ προφτάνει ὁ νεὸς μὲ τὸ γαρούφαλο. Ντρέπεσαι καὶ κοκκινίζεις σάν τὸ γαρούφαλό του. Θυμῶνω μὲ σένα γιατί τὸ δέχτηκες. Λέω, τί ντροπή. Καὶ σὺ πάλε τρέχεις, τρέχεις; γιὰ πείσμα μου; Ἐτσι πανταίχιω. Κι' τὰ γέλοια βγαίνουν ἀπ' ὄλες σας κρουσταλένια, καὶ πᾶνε στεφάνια στὸν οὐρανό.

* * *

Παίει τὸ παιγνίδι. Κάθεται στὴν πόρτα τοῦ ἐκκλησιακιοῦ. Οἱ ἄλλες φεύγουν. Πᾶνε στὴν ἄκρη τῆς θαλάσσης γιὰ ἀχινιούς. Οἱ ἄντρες συζητᾶνε κάτου ἀπὸ τὸ βράχι γιὰ τὴ γενιά τους. Ἐρχομαι. — Θεανῶ, γιατί φεύγεις; Δὲ θέλεις νὰ σοῦ εἰπῶ; — Στέκεις. Σοῦ λέω. Ἦσουνα μικρούλα τότες τρέχαμε μαζὶ πάντα καὶ τότες σὲ ἀκρογιάλι. Θυμάσαι τὸ ξανθὸ ἀγόρι ποῦ σ' ἀγκαλιάζει; ποῦ σ' ἐπαιρνε στὴν ἀγκαλιά του, στὸ καλαμένιο του τὸ ἔπι; Γιατὶ τώρα φεύγεις; Μεγάλωσες; — Νὰ φεύγω, φεύγω γιατί εἶσαι ξαφνικός; εἶσαι σάν λίγο ποῦ ντροπιάζεις. Εἴρω καὶ γώ. — Ντροπιάζω; ποῖνος; — Τὸν ἄλλονε νὰ ἐμένα; γιατί δὲ θέλω νὰ ντροπιάζης. Δὲ θέλω νὰ εἶσαι ἄλλος τῶν ἄλλωνε. Ἐλα τώρα φεύγα. — Νὰ φύγω. — Πάψε. — Γυρίζω καὶ κοιτάζω μὴν ἐρχεται κανένας; ἐσύ κοντοστέκεις. Θέλεις νὰ φύγης, μὰ κομπιάζεις. — Θεανῶ, ξέρε το. — Τί νὰ ξέρω; — Τὸ ξέρεις. — Δὲν ξέρω τίποτα. — Καλὰ. — Τί; θὰ σκοτωθῆς; — Ὁχι. — Ἄς εἶνε φεύγ. Πές το ὅμως τί ξέρω; — Ὁ στο εἰπῶ αὔριο. — Ποῦ; — Στὸ λιμιο-

ΕΠΑΡΧΙΩΤΙΚΑ

Ο ΣΙΟΡ ΤΖΩΡΤΖΗΣ

Γιὰ τὸν ἀγαπητὸ Νουμᾶ.

Κεῖνη τὴν Κυριακὴ τοῦ Καρναβαλιῦ ἔδινε τὸν πρῶτό του χορὸ ὁ δικηγόρος Κος Ταβλῆς. Ἐΐτανε τὰ γενέθλια τῆς πρώτης του κόρης καὶ γιὰ τοῦτο ἔβλεπε κανεὶς μέσα στὶς δύο μεγάλες σάλες περισσότερα κορίτσια-συμβαθῆτες καὶ φιλενάδες τῆς δεσποινίδας Ἀγλαίας. Δέχονταν καὶ μακαρεμένους καὶ μὲ τόση περιποίηση καὶ εὐγένεια μαλιστα, ποῦ τοὺς σκλάβωνεν ὄλους—γιατί, πρέπει νὰ πῶμε, τοῦχεν ὁ καημένος ὁ δικηγόρος κρυφὸ μαραζὶ νὰ πετύχη καὶ μιὰ φορὰ βουλευτής... Στὴ μιὰ ἀπὸ τὰ μεσανυχτα ἐπαψαν νᾶρχουνται ξένοι καὶ μοναχὰ ἢ σιγὴ καὶ ἢ κούραση ἔμπαιναν σιγὰ-σιγὰ. Τὰ κορίτσια καθου-

ταν γύρω σὲ καθίσματα—σάν καρφωμένα στὸν τοῖχο—στὴ μεγάλη σάλα ποῦ εἶτανε καὶ οἱ τέσσαρες μουζικάντες, καὶ μὲ κατακόκκινα μάγουλα φυσοῦσαν μπροστὰ τους, κάνοντας ἀέρα μὲ τὰ μαντηλάκια τους. Ὁ δικηγόρος εἶταν ἀκουμπισμένος στὴν πόρτα κοιτώντας τίς μύτες τῶν παπουτσιῶν του. Ἐλεγαν νὰ κλείσουν πιά τὴν πόρτα, ὅταν ἀκούστηκαν γοργὰ πατήματα στὴ σκάλα καὶ ἀμέσως ἕνας ἄλλος μακαρεμένος παρουσιάστηκε, ἔκανε μιὰ βαθιὰν ὑπόκλιση στὴν πόρτα καὶ μπῆκε στὴ σάλα, ποῦ εἶτανε τὰ κορίτσια, στάθηκε στὴ μέση τεντώνοντας τὸ δεξὶ του πόδι καὶ βάζοντας τὸνα του χέρι στὴ μέση, κοιτοῦσε τὸ ταβάνι ἀκατάδεχτος σὰ θεατρίνος. Σὲ μιὰ στιγμή σάπασαν ὄλοι. Τὰ κορίτσια ἐπαψαν ν' ἀερίζονται. Στραβοκοιτάχτηκαν. Ὑστερα ἕνα λεπτό γέλιο ξεκίνησεν ἀπὸ τὸ βαθὸς τῆς κάμαρας, σύρθηκε σ' ὄλα τὰ πρόσωπα ἐξὸν ἀπὸ τοὺς μουζικάντες—δὲν ἔβρισκε στὰ μούτρα τους θύση, γιατί χάρτανε γλυκὰ μὲ γληγοράδα, ποῦ ὄταν ἐπικαν τὰ ὄργανά τους τοὺς φευγε—ἔκανε τὸ γῦρο τῆς κάμαρας καὶ ἔκανε νὰ βγῆ ἀπὸ τὴν πόρτα, μὰ σκόνταψε στὸ λεπτοκαμωμένο πρόσωπο τοῦ κυρίου Ταβλῆ καὶ ἐκεῖ θρονιάστηκε. Πρέπει νὰ ξέρετε, πῶς ὁ κύριος δικηγόρος σὰ δέχονταν μακαρεμένους, γελοῦσε γιὰ ὄλους. Ἡ ἴδια σάπασα ξαπλώθηκε. Τὰ

κορίτσια κοιτοῦσαν τὸν ξένο μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα καὶ κρεμασμένα χέρια, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη σάλα οἱ μωνάδες τους ἔγερναν μὲ περιέργεια τὰ κεφάλια τους καὶ πολλὲς μαζώνονταν στὴν πόρτα γιὰ νὰ ἰδοῦνε. Ἐΐταν ἕνας ἄνθρωπος ὕψους καὶ λιανοκαμωμένος, σκυφτὸς λιγάκι, ποῦ φοροῦσε μπερούκα μαύρη, ψεύτικα γένεια καὶ στολὴ Ρούσσου πρόξενου καθαρὴ καὶ τῆς ὥρας, ποῦ νόμιζες πῶς μόλις τὴν ἔφησε τὸ σίδερο. Τὰ μούτρα του εἶτανε τόσο πασαλειμμένα μὲ χρώματα καὶ πάστες, ποῦ τεντώνονταν ἀκούνητα, σάν ξεροχτάποδο. Μιὰ βαριά μυρουδιά ἀπὸ κοσμητικὴ ποῦχε ζυμωμένα τὰ παχιά του μουστάκια καὶ τὴ μπερούκα του πνίγανε τίς καμαρες καὶ τὰ χέρια του—τόνα κρατοῦσε πάντα ἕνα κοντὸ σπαθὶ καθαρισμένο—ἐπλεγαν μέσα σὲ πλατιά χειρόχτια ἄσπρα βαμπακερά. Πρώτη-πρώτη τὸν σίμωνε ἡ κυρία Ταβλῆ καὶ τὸν ζήτησεν ἀπ' τὴν κορφή ὡς τὰ νύχια—ἀναπάθοντες ἀρκετὴ ὥρα τὰ ματάκια τῆς πάνω σὲ δύο παράστημα ποῦ γυάλιζαν στὸ στήθος του, μὲ πολλὴν εὐγένεια. Ἄζαφνα τὸ μικρὸ τῆς κοριτσάκι γύμνισεν ἀπὸ τὴν ἄλλη κάμαρα, κρεμάστηκε ἀπὸ τὸ λαμό καὶ τῆς εἶπε κάτι σταῦτί. Κ' ἡ κυρία Ταβλῆ, ἀφοῦ ξανακοίταξε καλὰ τὸν ξένο, στράφηκε πρὸς τὸν ἀίτρα τῆς καὶ ἀνοίγοντας τὴ βεντάλια τῆς, τοῦ κᾶνει « Τὸν κατάλαβες; » —

νάκι. Έλα τὸ πρῶτο...—Ναί.—Κ' ἔτρεξες γλήγορα τραγουδώντας: Έλα νὰ πᾶμε στὸ γυαλό. Μοῦ φάνη πῶς εἶπες: Καλὰ, διάκο. Έτσι μὲ παρανόμαζες στ' ἄλλα τὰ κορίτσια. Γιατὶ εἶχα μακροῦ μαλλιά. Μὰ πού μὲ κοίταζες; Καὶ στὸν τόπο ὅλοι μὲ τηράζανε παράξενα. Μὰ ἐσύ ποτέ. Καλὰ, διάκο κ' ἔφυγες. Εἰσπνικὰ γύρισες. Στάθηνες. Μὲ κοίταζες. Ἦταν πρώτη βολά.—Ποῦ εἶνε τὸ καπέλλο σου;—Τὸ καπέλλο μου; Ναὶ ἀλήθεια.—Νὰ στὴ σπηλιά.. Τρέξαμε ἐκεῖ. Φτάσαμε. Σοῦ πῆρα τὸ χέρι: πρώτη ἐπῆρες τὸ καπέλλο μου: μοῦ τὸ βάλες στὸ κεφάλι. Πῶς; ἀληθινὰ; Ὑστερα... Ἐκοίταζες τὸ μαρμαμένο λουλούδι. Στεκόσουν παλὲ ἀμίλητη, παραδομένη. Περίμενες τὰ φιλιὰ μου. Πῆρα τὸ κεφαλάκι σου καὶ τὸ ἄγγιξα στὰ χεῖλιά μου. Έτρεμες.— Έχεις πατέρα;—Όχι.— Έχεις μάνα;—Όχι.— Οὔτε γῶ.— Έχεις ἐμένα, Θεανῶ.—Ναὶ μὰ...—Μὲ κοίταζες γλυκὰ.— Εἶσαι καλὸς φίλος;—Ναί, ψυχούλα.— Ἐμπρός τότες.— Τί ἔμπρός; μ' ἀγαπᾶς;— ὦ, τί τὸ θέλεις; πᾶμε, πᾶμε, καὶ θὰ σοῦ εἰπῶ εἰμαι δυστυχισμένη! ἐσύ;— Ἐγώ, ἐγώ... Τί θέλεις; νὰ εἶμαι;—Καὶ σὺ τὸ ἴδιο.—Ναί, εἶμαι σὰν τὸ θέλεις...— Ἐνα θαλασσοπούλι χρυσοπράσινο ἦρθε κ' ἔκτισε στὸ βράχο. Έβγαλε διαβατικὸ κελαιδισμό.— Νὰ σὰν τὴν ἐλπίδα, σιέρτηκα. Ἐπάψαμε. Τὸ πουλί πετάρησε.—Μὰ γιατί, γιατί ἀναστεινάζεις;— Ἐφυγες ἀφίνοντας μου ἕνα γέλοιο πίσωθὲ σου. Καὶ τὸ ἄγγιγμα ἀπὸ τὴν πνοή σου. Ἀνάσαινα, ἀνάσαινα γιὰ νὰ τὴ νοιώσω ἀκόμα βαθύτερα. Στέκουμαι γιὰ πολλὴ ὥρα νάνασκω στὴν πλατειὰ θάλασσα: νοιώθω ἀπὸ καὶ τὴν ἀνατριχίλα.

Ἐμείναμε στὸ νησάκι ὡς τὸ δέλι. Τώρα ἡ βάρκα μας ἐρχόταν γιὰ τὴ χώρα. Νάτος ὁ δικολάθος παλὲ σιμά σου. Νὰ ὁ δῆμαρχο πού ὡς μὲ τὰ τώρα μιλάει γιὰ τὴ δασκάλα πού τῆς βρήκε ἐρωτικά γράμματα. Παιζεις μὲ τὰ νερά: ραντίζεις τὸ συμβολαιογράφο, καὶ μὲ παίρνουν καὶ μένα κάποιες ψυχάλες.— ὦ, μὲ συμπαθᾶτε: δὲν τὸ θελα, μοῦ λές; γιατί; Πέφτει ἡ σάρπα σου στὴ θάλασσα. Λέω νὰ πηδήσω, νὰ τὴν πιάσω κολυμπώντας. Μὰ παλὲ κομπιάζω. Μὰ λέω νὰ τὴν πιάσω ἐγώ. Σία τὸ κουπί! Καὶ μὲ τὸ ραβδί τοῦ συμβολαιογράφου τὴν πιάνω σὰ σημαία. Τῆς στίθω τὰ νερά καὶ σοῦ τὴ δίνω. Ποῦ νάταν ὁ Γιάννης, νὰ βουτίζη, νὰ σοῦ τὴ βγάλῃ. Συλλογιέσαι. ὦχ! καὶ σὺ μὲ τὸ Γιάννη σου!..

«Όχι» — «Καλὸ ὁ κύριος πρόξενος τῆς Γαλλίας» λέει μὲ συγκίνηση. Ὁ κύριος δικηγόρος ἀστραφε. Πρόσφερε λεύτερα τὸ χέρι τοῦ στὸν ξένο λέγοντας — «Καθῆστε! Καθῆστε! παρακαλῶ. ὦ! ὦ! Τί ὠραία μάσκα! Σὰς καταλάβαμε, σὰς καταλάβαμε! Θέλετε κονιάκ, κρασί, τί θέλετε;» Ὁ ξένος ζήτησε ἕνα κονιάκ καὶ μόλις ἔβρεξε μὲ λεπτότητα τὰ χεῖλιά του. Ὅλοι παρακολουθοῦσαν μ' ἀγωνία κάθε του κούνημα. Τοῦ πρόσφεραν σιγάρο. Έκαμε χρονομῖα πῶς δὲν κάπνιζε. Ὁ κύριος πρόξενος τῆς Γαλλίας κάπνιζε. «Α! θὰν τὸ κάνει ἐπίτηδες! Μὰ κείνη πού κοιτοῦσε πῶς περίεργα τὸν ξένο εἶταν ἡ κυρία Παγουδάκη, μιὰ παχουλὴ ἀριστοκράτισσα μὲ χοντρά καὶ χλωμὰ μούτρα, πούχε πάντα τὰ χεῖρια τῆς φορτωμένα δαχτυλίδια καὶ τὰ μαλλιά τῆς καταραμμένα μπρὸς στὸ μέτωπο. Μόλις τὴν ἀγνάντευε ὁ ξένος νὰ καθεται στὸ βᾶθος τῆς ἄλλης σάλας χωμένη σὲ μιὰ πολυθρόνα, προχώρησε πρὸς αὐτὴ ἀργὰ καὶ μὲ τὸ ἴδιο πάντα ὕφος, μὰ τὴν ἴδια στιγμή ἔκλινε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος μιὰ παχιά— ἀυστηρὴ κυρία κρατώντας ἀπὸ τὸ χέρι τῆς τὸ μεγάλο τῆς κορίτσι. Ἔτανε φίλος τ' ἀντρός τῆς ὁ κύριος Πρόξενος καὶ γιὰ τοῦτο προχωροῦσε ἐτσι γελαστὴ καὶ χαμαρώνοντας. Ἐπῆγαινε τὸ κορίτσι τῆς μὲ τὴ βία νὰ μιλήσῃ γαλλικὰ μὲ τὸν κύριο Πρόξενο. Τὸ κο-

Ἄργεις, ἀργεῖς, Θεανῶ. Μιὰ πετριὰ ἀπὸ τὸ βράχο φηλά ἐπέσε στὴ θάλασσα. Εἰσπνιστήκα, κοίταξα. Εἶδα τὸν ἥσκιο σου μέσα στὰ νερά. Κατέβηκες, ἦρθες. Μὰ ἀκόμα τὰ γέλοια σου, πού ἔσκατες πάνου στὸ βράχο, δὲν ἔραξαν στὸ λιμιονάκι. Τώρα ἦσουν πάλὲ σιγαλή. Μόνο τὰ χαλίκια τριζολογᾶν στὸν ἐρχομὸ σου, τὰ στρογγυλὰ χαλίκια τοῦ λιμιονοῦ. Δὲν ἦσουν ἐσύ πού γέλαγες τώρα; Ἐπῆρες χαλίκια καὶ τὰ παιζεις τὰ πεντόβολα στὰ χεῖρι. Ὁ ἥλιος σοῦ φωτίζει τὰ δάχτυλα καὶ σοῦ λαμπύριζε τὴν ὄψη. Οὔτε μιλιὰ. Γύριζες κατὰ τὸ γυαλό. Μιὰ μυρουδιά ἀπὸ κατράμι κ' ἀπὸ χόρτο τῆς θάλασσας, ἀπὸ φύκια, σὲ κέντησε καὶ γύριζες στὸ κύμα, κ' ἀνάσαινες. Ἄκουα τὴν πνοή τοῦ κορμιού σου. Ζύγωσα κάτι νὰ σοῦ εἰπῶ. Ποῦ ἡ βαρκούλα, κ' ἦταν ἐκεῖ σιμά σου μὲ τὴν ἀκρὴ, νὰ τὸ νοιώσῃ. Ἦταν ἡ βαρκούλα πού μὰς πῆγε στὸ νησάκι. Χαρᾶς τῆνε. Πάρε μας, βαρκούλα, πάλε!— Νὰ σοῦ εἰπῶ τί μ' ἠθελες ἐχτές; Νὰ πού ἦρθα: πές μου...— Θεανῶ, πάρε ἀπόφαση. Δεῖξε μου ποιά εἶσαι γιὰ μένα. Λυώνω στὸν ἀπάνου κόσμο. Εἶσαι δῶ τώρα, σιμά μου, νὰ καὶ χαμογελᾶς κιόλας, λιζρίζουν τ' κῦτάκια σου στὸν ἥλιο καὶ στὰ λόγια μου ἀγροικοῦνε: νὰ τὰ ματάκια σου παίζου στὸ φῶς μαργιόλικα καὶ κυνηγᾶνε κάτι στὸν ἀέρα: νὰ κείνη τὴ γαλάζια πεταλούδα. Θεανῶ, ἔλα στὴν κρίση καὶ νοιώσε πῶς εἶμαι δῶ. Νὰ σὰν τὸ χαλίκι ἐτοῦτο: δὲς το πῶς θὰ βουλιάζῃ στὰ ἡσυχα νερά. Έτσι βουλιάζει καὶ ἡ ψυχὴ μου στὴν ἀγνωσιὰ τῆς ἀγάπης σου. Ποῦ εἶσαι, τί κάνεις, γελᾶς, κλαῖς, θέλω νὰ τὰ μάθω. Θέλω ὅπως, νὰ, ὁ ἥλιος περνᾶει: στὰ νερά, καὶ φωτίζει τὸ βυθό, ἐτσι νὰ περνᾶει ἡ ζωὴ σου στὸ εἶνε μου. Θέλω ἐτσι ἡ ζωούλα σου νὰ τρέμῃ στὴν ψυχὴ μου ὅπως ἡ δροσοῦλα σὲ τοῦτο τὸ πολυτριχὶ τοῦ βράχου. Σκόρπια σὲ μαργαριταράκια. Λιγούλακι ἀπὸ λαχτᾶρα, λιγούλακι ἀπὸ φῶς, ἕνα ψίχαλο γυρεῖω. Ἀπὸ τὰ ματάκια λίγὸ νὰ λαγγίψῃ σου τὸ βλέφαρο. Λίγὸ νὰ χαμηλώσῃ σου ἢ νὰ ὑψωθῇ ἡ ματιὰ σου καὶ νὰ βρεθῶ χαρᾶς χαμογελο μπροστὰ σου. Μὴν κοιτᾶς τὸ δακρυσμένον ἔμμο τῆς θάλασσας. Κοίτα τίς δροσοσταλίδες: στὰ φύλλα τοῦ πολυτριχοῦ. Νὰ, τὸ κόβω καὶ στὸ δίνω. Ἐπέσε, ραντίζηκε στὰ χερᾶκια σου ἡ δροσοῦλα του. Καλῆτερα, ἀστραφτερότερα ταιριάζει γιὰ μιὰ ἀνοιγοκλεισιὰ τοῦ ματιού. Κοίτα τώρα στὸν ἀέρα καὶ γιὰ πολὺ ὥρα θὰ βλεπῆς ν' ἀστράφτῃ καὶ ἡ δροσοῦλα στὸν ἥλιο. Έτσι ἴδεις καὶ τὴν ψυχὴ μου.

ρίτσι ντρέπονταν. Ἡ παχιά ἀυστηρὴ κυρία τὴν ἐσπρωξε μὲ θυμὸ καὶ τότες ἐκείνη τοῦ εἶπε δειλὰ δυὸ λέξεις, μὰ ὁ ξένος οὔτε γύρισε νὰ κοιτάξῃ τὴν κοπέλλα, ἀλλὰ προχώρησε κ' ἔσφιξε τὸ χέρι τῆς κυρίας Παγουδάκη, πού κατακοκκίνησε σ' αὐτὸν τὸ χαιρετισμὸ κοιτώντας ντροπαλὴ δεξιὰ κ' ἀριστερά. Ἡ παχιά— ἀυστηρὴ κυρία ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή πού ὁ ξένος δὲν ἀπάντησε στὸ κορίτσι τῆς δὲν μπορούσε νὰν τὸνὲ χωνέψῃ. Τὸνὲ στραβοκοιτοῦσεν ἀδιάκοπα. Ἔτανε ἀυστηρὴ κυρία, πού πήγαινε στὰ σαλόνια γιὰ νὰ προσέχῃ τὰ κορίτσια τῆς καὶ ποτὲ δὲν ἐχώρεθε. Μονάχα παρατήρησε ἐκανε κάθε λίγο καὶ λιγάκι. Ὁ ξένος ἔγνεψε στὴν κυρία Παγουδάκη, ἀφοῦ τὴ σίμωσε, νὰ τραγουδήσῃ. Ὅλοι ἀποσβεβλῶθηκαν. Ἡ κυρία Παγουδάκη εἶτανε τώρα μιὰ πενηντάρη κεί πέρα... χῆρα... ὄχι καὶ τόσο κῦτὸ μαθὲς γιὰ τ' ὁ ἀντρός τῆς βρίσκονταν στὴ γῆ: δῶ κ' εἶκοσι χρόνια... μὰ εἶχε καιροὺς καὶ χρόνια νὰ τραγουδήσῃ. Ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς εἶχε τὴν πῶς ὡμορφὴ φωνὴ στὴ χώρα... ὅταν περίεργα νὰ τὴν ἀκούσῃ κανεῖς... Στὴν τελευταία σκέψῃ ὅλες τὴν περικυλώσανε παρακαλώντας τὴν. Κ' ἐτσι κουβαλήστηκαν ὅλοι ἀπὸ τὴν ἄλλη σάλα, ἐξὸν ἀπὸ τοὺς τέσσαρους μουζικάντες, πού χορτασμένοι γελοῦσαν ξενιοαστα, καὶ τοῦ κύριου καθηγητή, ἐνὸς ὑπερῶφλου ἀνθρώπου, λιανῶ

Ἄκουε τὰ λόγια μου σκεφτικῶ. Σηκώ- νεται καὶ περπατᾶε στὰ χαλίκια. Ρήχνει πέτρες στὴ θάλασσα. Καὶ μοῦ λές ὕστερα ἀπὸ λίγες στιγ- μές.— Έλα νὰ πᾶμε στὸ γυαλό. Καὶ δακρύζεις. Μοῦ τὸ λές ἡ μοῦ τὸ τραγουδᾶς: Έλα νὰ πᾶμε στὸ γυα-λό, μὰ στὸ γυαλό εἴμαστε. Έσύ βγάνεις τὸ μαντη- λάκι σου, τὸ κάνεις κουβάρι στὸ στεμπατάκι πού τρέμει. Τὸ στηθάκι σου ἀνεβοκατεβαίνει σὰν κυμα-τάκι. Κάθεσαι λιγωμένη κάτου ἀπὸ τὸ βράχο. Δὲ μὲ κοιτάζεις πάντα.— Τί νὰ γείνω, τί νὰ γείνω. Τρέμει ἡ ψυχὴ μου, τρέμει. Μὴ, μὴ, μὴ. Φτάνει πιά... Δὲν τὸ ξέρεις τάχα; Τί μοῦ τὰ λές; Τί μὲ τυραγνῆεις; Ἄς πεθάνω, ἄς λυώσω, ἄς λαχταρίσω. Πῶς θές; νὰ σοῦ τὸ φωνάξω; Δὲν τὸ νοιώσες, δὲν τὸ μάντεψες; Εἶμαι τόσο δυστυχισμένη! Γιατὶ λοι- πόν, γιατί τὰ λές αὐτὰ; γιατί πάντα μὲ λόγια, γιατί μὲ λόγια; δὲ σὲ φτάνει ὁ πόνος;— Πάψε.— Έσκυφες τὸ κεφάλι, καὶ χαμηλὰ ἔβλεπες τώρα τὴ θάλασσα, πού ἐρχόταν καταπάνου μας, ὅλο καὶ καταπάνου μὰς, γαλανή, εὐωδιὴς γιομάτη καὶ λαγγέ-ματα. Καὶ νὰ μὰς ἐκλείνε μέσα τῆς! Ἐκεῖ θὰ σ' ἀγκάλιαζα. Γιατὶ ἐδῶ δὲ μπορῶ. Δεῖξά βολές δοκι-μασα. Μὰ σταμάτησα καρφομένος σὲ μιὰ στέρεη ἀκίνησιὰ. Πῆρα ἕνα τσάλαχο, ἕνα ξυλάκι καὶ τὸ τσάκισα σὲ κοματάκια. Καὶ σὺ ἀκούνητη, τραζόν-τας κατὰ τὰ βαθειὰ πέλαγα, ἐπαίξεις τὸ μαντηλάκι στὰ δάχτυλα.

Σηκώθηκες καὶ κοιτάζοντας με γιὰ πρώτη βολά.— Φτάνει, μοῦ εἶπες χαμογελώντας μου πιερά-πιερά. Έτρεξες κατὰ τὴ μεριά πού ἔφυγεν ὁ Γιάννης. Ὁ Γιάννης στέκει στὰ φρούδια τοῦ βράχου, καὶ μαζεύει τὰ λουλούδια πού σ' ἀρέσουνε. Περνοῦμε κάτουθε καὶ φαίνεσαι νὰ μὴ τὸν εἶδες. Έτσι φαίνεσαι. Τοῦτο ἀπανταίχοντας κρατῶ τὴν ἀναπνοή μου, καὶ φεύγω γλήγορα νὰ περάσωμε. Κεῖνος σμουλώνει, ἐκεῖ στέ-κει ἀκούνητος κοιτάζοντας με. Τρέμω μὴ τὸν εἶδεις. Ἐάρονου κυλιέται κάτου ἀπὸ τὸ βράχο, μ' ἕνα σωρὸ ἀπὸ κοτοῶνια. Έσύ ξαφνίστηες, ἐφώναξες, ἦρτες κοντὰ μου.— Μπᾶ, ὁ Γιάννης, ὡ τὸ δύστυχο! Καὶ τρέχεις.— Πού χτύπησες;— Πουθενά. Καὶ σοῦ χαμο-γελάει.— Γιὰ μένα, δόλιε Γιάννη, ἐπέσε, γιὰ τὰ λουλούδια. Ἄ, τί καλὸ πού εἶνε τὸ κακόμοιρο, τί καλὸ! Κεῖνος δακρύζει, καὶ σοῦ δίνει τὰ λουλούδια— κάτι λουλουδάκια τριανταφυλλιά καὶ μικρούλια σὰν τὰ νυχάκια σου.— Ἐὐχαριστῶ, Γιάννη. Καὶ τὸν

σὰ φύντα, πού πήγαινε παντα πρῶτος-πρῶτος στὰ σαλόνια, ἔφυγε ὁ πιὸ στερνός, δὲ μεταπίζονταν, δὲ μιλοῦσε παρὰ κοιτάζε ἐπίμονα πότε τὸ πάτωμα καὶ πότε τὸ ταβάνι. «Μήπως θέλετε νὰ τραγουδήσῃ ἡ κυρία ἀπὸ τὴν Τραβιάτα;» ρωτᾶει ὁ κύριος Ταβλῆς, πού ἤξερε πολλὰ μέρη ἀπὸ τὴν Τραβιάτα ἀπόξου: γιὰ καμμιά ἄλλη μουσικὴ δὲν τὸν ἐνοιαζε. Κι' ἄμα ἔκουγε αὐτὸ τὸ κομμάτι συγκινοῦνταν, ὅταν μαλι-στα μπορούσε νὰ τὸ παρακολουθᾶ μὲσα του... «Ἐί-ρω τί θέλει ὁ κύριος, θέλει Νόρμα» κάνει ἡ κυρία Παγουδάκη κοιτάζοντας τὸν ξένο πονηρὰ. Ὁ ξένος ἔγνεψε: Ναί. «Μιὰ κιθάρα!» σκουίζει διαπεραστικὰ τὸ μικρὸ κοριτσάκι: τοῦ κυρίου Ταβλῆ τρέγοντας στὴν ἄλλη κάμαρα καὶ τρομάζοντας τοὺς μουζικάν-τες, πού εἶταν ἡ πρώτη φορὰ, πού πήγαιναν σύ-φωνα στὸ χρόνο. Ροχαλιζανε. Ἄρπαξε τὴν κιθάρα ἡ κυρία Ταβλῆ καὶ τὴν πίθωσε στὰ χεῖρια τοῦ ξένου, ἐνῶ ἕνα χέρι κείνη τὴ στιγμή ὑψώθηκε κ' ὕστερα μιὰ γυναίκα σηκώθηκε ὀρθὴ καὶ κοιτώντας τὸ μα-σκαρεμένο «Ἐίρω ποῖός εἶνε!» φωνάζει δυνατὰ. Μὰ ὅταν οἱ ἄλλοι γύρισανε τὸ πρόσωπο σ' αὐτὴ ἐρω-τηματικὰ, ἀνοιξε τὰ μάτια τῆς μεγαλα σαστι-σμένη καὶ ξανακάθησεν ἀλλάζοντας ἰδέα. «Λοιπὸν τὸν ξέρει ἡ κυρία Παγουδάκη;» ρωτᾶει τὸν αὐτό- του ὁ κύριος Ταβλῆς. «Ποῖός εἶνε λοιπός;» Μὰ καμ-

ἀκλουθῶς με τὸ βλέμμα πού θλιμμένος φεύγει. — Πῶς τότε λυπᾶμαι! Πῶς τότε λυπᾶμαι! Καὶ γὰρ λέω.—Πόσο τὸν ἀγαπᾶς, πόσο τὸν ἀγαπᾶς. Ἐκατσεσὶς στὸ χῶμα ὅπου ἄρχιζε τὸ χῶμα. Οἱ ἀφάνες ἀνθίζανε τώρα καὶ εὐωδίαζε γύρω ὁ τόπος μὴν εὐωδία λιγούνη. Ἀφαιρέμενη ἀπλωσεεὶς νὰ κόψης λουλούδι. Σ' ἀγκάλιασα, σοῦ μάτωσα τὸ δαχτυλάκι. Τὸ βαλες στὰ χεῖλάκια σου, τὸ βύλαξες. Ὡ νὰ τὸ φιλοῦσα. Νὰ τὸ γιάνω. Ἐκαμα νάπλωσω νὰ τὸ γγίξω, νὰ τὸ ἰδῶ.—Τίποτα, τίποτα, εἶπες ψυχρά. Μὴν τρομάζετε. Καὶ πάλι γέλασες κοιτάζοντας τὴν αἰώνια ταραχὴ μου πού αὐξάνει στὸ αἷμα, καὶ στὴ μοναξιά μας. Τὰ λόγια μου πνίγονταν στὸ λάρυγγα. Τὰ μελίγρια μου βούιζαν σὰ νὰ χύθηκαν μέσα τους μελίσινα. Ἐνας ἴδρωτας κρύος μὲ περῆνε, καὶ στὰ δαχτυλά μου μηρυγίαζε τὸ αἷμα, καὶ τὰ πόδια μου αἰμοουδίαζαν. Κάποιο φύλλο ἄγγιξε τῶρα τὸ χεράκι σου, φύλλο στὸ κλαδάκι του καὶ σῶπαινε ἢ σιγαλιὰ γύρω. Ἡ ἰλίτσα ἀπὸ πάνου μας, γυρτὴ πρὸς τὸν κατήφορο ἀνεμίζεταν, καὶ λὲς πῶς ἔσκυβε πρὸς τὴ θάλασσα ν' ἀκρουμαστῆ. Ἦθελα νὰ σοῦ εἰπῶ κάτι. Νὰ, ἤθελα νὰ σοῦ προτείνω νὰ πᾶμε κεῖνο τὸ βράδυ κάπου. Νὰ μὲ τὴ βαρκούλα, κάτου ἀπὸ τὸ φεγγάρι, πέρα στὴς ἀμμουδιές. Ἐρχεσαι; Πᾶμε; Μὰ δὲν ἔδωκε λόγος ἀπὸ τὰ χεῖλιά μου. Μοῦ φάνηκε πού σοῦ τὸ εἶπα, ἦταν σὰ νὰ σοῦ τὸ εἶπα, γιατί τραγούδησες πάλι σιγά, ἀπάνω ἀπὸ τὴ γυαλιστερὴ κερασσένια φλούδα τῶν χεῖλιών σου, — ἔλα νὰ πᾶμε στὸ γυαλό. Πάλι τώρα μοῦ ἤρτε ξαφνικὰ ἢ πιθυμιά νὰ γγίξω κάτι δικό σου, κάτι νὰ νοιώσω πῶς εἶνε ἀπὸ τὰ σένα. Τὸ δαχτυλάκι ἐκοίταξα πού ἀκόμα σὰν μύτη βελονιοῦ κοκκίνιζε ἢ ἀγκλωσιὰ του. Καὶ σείστηκαν τὰ μαλλιά πού σγουρᾶ, σκόρπια, γύρω στ' αὐτιά ἐστεφανώνανε τὴν ὄψη, ἐλαχτάρησαν στὰ φιλιά τοῦ Μπάτη. Νάτος πού μοῦ φερε καταπάνου μου μιὰ πνοή σου, τὴν εὐωδία τῆς ὑπαρξίης σου, ὀλόγιονη, ἀγγελικιά. Ἀνάσασα βαθειά, λιγοθυμιστά. Χαμογέλασες, ποιὸς ξέρει τί γλυκοθυμούμενη. Κι' ἄστραψαν τὰ δοντάκια, σὰν τὰ χαλίκια τῆς ἀκρογιαλιᾶς στὸν ἥλιο. Καὶ λάγκεψα στοῦ χεῖλιού σου τὸ σάλιμα, γιατί καὶ σὺ κάτι θ'ἤθελες τότες νὰ μοῦ εἰπῆς. Δοκίμαζες κάτι νὰ ψιθυρίσης, μὰ πριτίμησες νὰ μὲ βεσανίσης. Ὅπως πάντα.

Κάτι κοιτάζεις πάλι στὸ γυαλό πού δὲ σιέεται. Ἀνατριχιάζω βλέποντας τὸ λακκούλι τὸ λαιμοῦ

μιὰ ἀπόκριση. Βέβαια κανένας πρόστυχος δὲν εἶταν βολετὸ νὰ εἶνε. Ὁ πρόξενος τῆς Γαλλίας δὲν εἶτανε σίγουρα. Αὐτὸς δὲν ἐπαίξε παρά λίγο πιανο, πού τοῦχε ξεχάσει μάλιστα τώρα. Ἀφοῦ βεσανίσες λιγάκι τὸ κεφάλι του ὁ κύριος δικηγόρος πού ἐνοουσε νὰ συλλογίζεται ὅλα, ἔδωσε μιὰ λύση «αὐτὸ εἶνε πρόβλημα» ψιθύρισε κ' ἠσύχασε. Καὶ βλέποντας τὴν κυρία του ἀκκουμπισμένη παράμερα στὸν τοῖχο νὰ παρακολουθᾶ σιγαλὰ τῆς Νόρμας τὸ τραγούδι νανουρίζοντας τὸ κορμί της, μὲ τὸ λαιμὸ τετωμένο πρὸς τὰ πάνω καὶ κουνώντας στὸ κρεμασμένο της χεῖρι τὴ βεντάλια της, ἀκκούμπησε κι' αὐτὸς μ' εὐλαβεία ἀντίκρου της καὶ πρόσεχε στὴ μουσικὴ μὲ μαζωμένα μούτρα καὶ δαγκανώντας τὸ λιανὸ μουστακάκι, ὅπως ἔκανε συχνὰ ὅταν ἤθελε νὰ συλλογιστῆ κάτι. Ἡ κυρία Παγουδάκη σόλην τὴν ὥρα πού τραγουδοῦσε κοιτοῦσε τὴν ἄκρη ἀπὸ τὴ βεντάλια της πάνω στὰ γόνατά της μὴ ὑψώνοντας καθόλου τὰ μάτια—σὰ ντροπαλὸ κοριτσάκι. Ἡ παχιά—αὐστηρὴ κυρία δὲν ἔπαθε ν' ὀφθαλμίζη μὲ τραγικούς μορφασμούς, δαγκώντας τὸ δαχτυλό της, τὴ μικρότερη κοπέλλα της πού γελούσε μαζί μὲ μιὰν ἄλλη σὲ μιὰν ἄκρη. Καθε τόσο γούρλωνε τὰ ματια της καὶ τῆς ἔκανε νόημα νὰ παῖ κοντά της, δείχνοντας μὲ τὸ δαχτυλό της τὸ πάτωμα.

σου στὸ ἀνοιγμα τῆς γαλάζιας τραχηλιάς σου. Κεῖνες οἱ ἀροδάφνες μοῦ φουσκώνουνε τὸ αἷμα. Ἀνεμίζονται, θυμώνουνε καὶ μὲ φυσᾶνε. Γιατί, γιατί τὰ χεῖλάκια σου τρέμουνε τώρα πού ζύγωνα πλειότερο κοντά σου; Σοῦ ἀγγίζω τὸ χεῖρι καὶ τρέμω. Σφιγγω τὰ δαχτυλάκια σου καὶ λυώνω. Τὰ κυματάκια τῆς ἀκρογιαλιᾶς ριλιώνται σιγαλὰ-σιγαλὰ, κοιμιστικά. Ὅγραίνεται ἢ νταντέλα γύρω, ἢ νταντέλα πού λυώνει στὴς ἀνατριχίλες τῆς ματιᾶς μας. Ἐλα νὰ πᾶμε, ἔλα νὰ πᾶμε στὸ γυαλό. Ὡ τί φιλιά, ὦ τί φιλιά ἦταν κεῖνα. Ἐλα νὰ πᾶμε στὸ γυαλό. Ὡ τί φιλιά. Ἐτσι ὅπως τὰ κυματάκια στὴν ἄκρη, ἔτσι ὅπως τὰ κυματάκια πού σιγαλὰ σιγίγουν ἐδῶ, στὰ πόδια μας. Ὡ ἔλα νὰ πᾶμε στὸ γυαλό, καὶ πάλι μοῦ ἐτραγούδησες, σθυσμένη, τρεμουλιασμένη, λαχανιασμένη ἀπὸ τὴ λαχτάρα τῆς ἀγάπης μας. Πού πᾶς; φεύγεις; Ἀκούω ἀκόμα τὸ τριζοβόλημα τῶν χαλίκιων πού κάτου ἀπὸ τὰ πόδια σου ἐσαλεύανε. Μέσα ἔστ' αὐτιά μου τρίζουνε ἀκόμα. Θέλησα νὰ τρέξω, νὰ σὲ προφτάσω, νὰ σὲ πᾶρω πάλι στὴν ἀγκαλιά μου. Μὰ συνεφέρθηκα ὕστερα, πού ἐσοῦ ἀπὸ πέρα, πάλι μοῦ ἐτραγούδησες, γιὰ πείσμα καὶ γιὰ καημό: Ἐλα νὰ πᾶμε στὸ γυαλό, ἔλα νὰ πᾶμε στὸ γυαλό. Ἐφυγες, ἐφυγες, λυγερὴ φωνή. Ἀκόμα στὴν ἀκρογιαλιά μας τρέμει ὁ ἦχος σου. Μὰ τὰ βήματά σου κεῖνα τρίζουνε ἀκόμα στὰ κάτασπρα γλυφτά χαλίκια. Ἀντριχιοῦνε ἀκόμα στὴ σιγαλιὰ τῆς γαλήνης τέτοια μεσημέρια. Ὅσοσο σὲ περιμένω στὸ γυρισμό—σὲ κάποιον γυρισμό. Κ' ἔλα νὰ πᾶμε στὸ γυαλό.

(ἀκολουθεῖ)

Κέρκυρα 1905. ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΤΙΑΝΝΗΣ

ΣΚΙΑΣ ΓΡΟΘΙΕΣ

(Ἡ ἀρχὴ του στὸ 157 φύλλο).

Ἡ σελίδα 31 ὅπου βρίσκεται ἡ σημείωση ἐκεῖνη, ἐννοεῖται βέβαια πῶς δὲν εἶναι ἀγραφή γραμμένη εἶναι κ' ἡ παρακάτω. Τὸ λάθος πού δὲ μείναν ἄσπρες δὲν εἶναι δικό τους. Τί γράφει ὁ κ. Σκιας; «Ὅμοια πλάνη εἶναι καὶ ἡ κατὰ τῆς καθαρευούσης κατηγορία ὅτι διατηρεῖ ἐν χρήσει λέξεις τινὰς καὶ τύπους ἀγνώστους τοῖς πολλοῖς καὶ ἀσυνήθεις ἐν τῇ κοινοτέρᾳ καθημερινῇ ἑμιλίᾳ (μαλακὰ μαλακὰ) οἷον θριξ, νύξ, οὖς καὶ τὰ τοιαῦτα (πού δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ μετρηθοῦν), ἅτινα πλειστάκις

Πίσω ἀπὸ τίς κυρίες, πού προσέχανε μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα, τὰ κοριτσάκια ξεπρόβαιναν τὰ κεφάλια τους, στραβοκοιταζόνταν καὶ γελούσαν κρύβοντας τὸ πρόσωπο πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη τῶν μαννῶν τους. Στὴν ἄλλη σάλα οἱ μουζικάντες κοιμῶνται βαρῶα κι' ὁ καθηγητὴς καθάριζε τὰ ματογυᾶλια του. Ὁταν τέλειωσε τὸ τραγούδι ὁ κύριος Ταβλῆς, πού ἡ φαντασίᾳ του φαίνεται πῆρε ἄλλους δρόμους, ξαφνίστηκε. Ὁ ξένος θέλησε νὰ φύγῃ. Τὸν παρακαλέσανε νὰ διευτῆρῃ τίς κουαντρίλλιας. Μπήκαν στὴν ἄλλη κάμαρα ζευγάρια-ζευγάρια κ' ἕνα κορίτσι προχώρισε μὲ πηδήματα στὸν καθηγητὴ παρακαλώντας τον νὰ χορέψουν μαζί. Αὐτὸς γιὰ καθὲ ἄλλην ἀπόκριση—φύρεσε τὰ ματογυᾶλια μὲ ὄλις ἀποκαθαρίσει καὶ τὴν κοιτάξε σατισμένο. Ἡ κυρία Παγουδάκη εἶχε πιάσει τὸ μπράτσο τοῦ ξένου, μὰ πρὶν μποῦν στὴν ἄλλη σάλα, τὴν ἄρρησε μιὰ στιγμή, ὕστερα τὸν σίμωσε σιγά ἀποπίσω καὶ τοῦ ψιθύρισε: «σὶὸρ Τζῶρτζη!» Ἐκεῖνος στράφηκεν ἀπότομα καὶ μιὰ οχαρίστητη κοκκίνισε τὰ μάγουλα τῆς κυρίας Παγουδάκη. Χόρεβεν πολὺ ὁμορρα καὶ κανονικὰ ὁ ξένος. Μοναχὰ λιγάκι κοκκίνα, συλλογίζονταν ὅλοι. Προχωροῦσε κρατῶντας τὸ δαχτυλάκι τῆς κυρίας Παγουδάκη ὑψωμένο πάνω ἀπ' ὅλων τὰ κεφάλια. Μοναχὰ στὴν παχιά—αὐστηρὴ κυρία δὲν ἄρρεσε κα-

ἐπαναλαμβάνει ὁ ἐπικριτὴς. Ἄν ὅμως ἀνεγίνωσκε προσεκτικῶς τὸ «ἕνα γραμματάκι τοῦ Ψυχάρη» τὸ δημοσιευόμενον ἐν Νουμά θὰ ἔβλεπεν ἐν αὐτῷ ὅτι καὶ ἡ δημόδης ἔχει κατὶ ἐσπάνιους τύπους ἀγνώστους εἰς τὸ πλεῖστον τῶν Ἑλλήνων καὶ ὅπως ἀχρηστους ἐν τῇ ἑμιλίᾳ αὐτῶν (τραχηλιὰ ἐδῶ) περὶ ὧν ὅμως ὁ Ψυχάρης κρίνει ὅτι εἶναι «πλοῦτος» τῆς γλώσσης καὶ ὅτι δύναται ἐπ' ὠφελείᾳ νὰ γίνεταί χρῆσις αὐτῶν καὶ ἐστὴν ποίησι καὶ στὰ πεζά, ἐπειδὴ ἔχουνε καὶ τὰ πεζὰ τὴν ποίησίν τους». Ἄν λοιπὸν ὁ ἐπικριτὴς ἤθελε νὰ ἐφαρμοσῆ τὸν αὐτὸν κανόνα καὶ ὡς πρὸς τὴν καθαρεύουσαν, θὰ ἔβλεπεν ὅτι μόνον μιὰ θριξ συνεκράτει τὸ ροδαρὸν αὐτοῦ ἐπιχείρημα. Ἄν ὅμως ὁ ἐπικριτὴς δὲν ἤθελε; πόσαι θριξες θὰ συγκρατοῦσαν τότε τὸ ἐπιχείρημα; δὲν ἐφρόντισε νὰ τίς μετρήσει ὁ κ. Σκιας. Δὲν ἐφρόντισε ἀκόμα ὅσα γράφει νὰ τὰ γράφει τουλάχιστο μὲ τρόπο πού νὰ φαίνεται κίπως καθαρά, ἂν παραδέχεται ὁ ἴδιος τὴ γνώμη τοῦ κ. Ψυχάρη, γιὰ νὰ ζήρουμε. Θὰ μοῦ πείτε μόνον πῶς εἶναι ἴσως πολὺ νὰ γυρεῖ κανεὶς ἀπὸ τὸν κ. Σκιας τρόπους πού ἀρμόζονε σ' ἐπιστήμονα. Γιὰ νὰ εἶχε χαραχτήρα ἐπιστημονικὸ τὸ ἐπιχείρημα πού φέρνει ὁ κ. Σκιας μὲ τὸ «γραμματάκι», γιὰ νὰ ἔχει κάποια σημασία, ἔπρεπε νὰ δείξει ὁ ἴδιος πῶς ἐφαρμόζεται ὁ κανόνας αὐτὸς ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα πρῶμα πού δὲ γίνεται. Κι ἂν ἠθέλαμε τώρα νὰ τὸν ἐφαρμόσομε τὸν κανόνα καὶ στὴν καθαρεύουσα, ἔπρεπε πρῶτα πρῶτα νὰ διώξουμε ἀπὸ τὰ διδαχτικὰ βιβλία, πού δὲν ἔχουνε ποίησι, ὅλες αὐτὲς τίς λέξεις καὶ τοὺς τύπους καὶ στὴ ζωολογία ἄξαφνα τὸ παιδί νὰ μὴ διαβάζει θριξ, οὖς, ρίς, πούς, φλέξ, ὀδούς, ὄνυξ, ὄφρυς, χεῖρ, ράχης, κτλ. Αὐτὰ εἶναι μόνον γιὰ τὴν ποίησι. Στὴν ἐκθεσι πού θὰ κάνει, τὸ παιδί νὰ γράφει τὰ συνηθισμένα καὶ τὰ κοινὰ. Μαζὶ μ' αὐτὰ τὸ σκολιὸ θὰ μπεῖ, νομίζω, κ' ἡ γραμματικὴ τους. Γιὰ φανταστεῖτε το, μέσα στὸ σκολιὸ νὰ μαθαίνει ὁ δάσκαλος στὰ παιδιά τὴ γραμματικὴ τῆς πρόστυχῆς μας γλώσσης. «Θαυμάσιον ἄκουσμα» πού λέει ὁ Ἀριστοτέλης. Βλέπετε νὰ συγκρατεῖ τίποτα μὲ τὴ λογικὴ τὸ ἐπιχείρημα τοῦ κ. Σκιας; Ὅλα αὐτὰ λοιπὸν καλά γιὰ τὴν ποίησι. Ποιητικὲς λέξεις ὅπως λέει στὸ «γραμματάκι» ὁ κ. Ψυχάρης γιὰ τὴν ποίησι καὶ γιὰ τὰ πεζὰ ὅσα ἔχουνε ποίησι,—ὅπως οἱ πρόλογοι τοῦ κ. Μιστριώτη. Τώρα τί θὰ κάνει μὲ τὴ θριξ ἢ ποίησι, ἄλλο ζήτημα. Ἐτσι θὰ ἐφαρμοστεῖ ὁ κανόνας πού λέει πῶς «δὲν συμφέρει νὰ γενικέψουμε τὰ τέτοια, γιὰ νὰ παίρουνε περισσότερη

θόλου. Ἐκαμε τὴ σκέψη, πῶς ὁ ξένος πετοῦσε δεξιά κ' ἀριστερὰ τὰ πόδια του σὰ μούλαρι. Ἐπειτα κι' αὐτὴ ἡ κυρία Παγουδάκη πού ὅσο πήγαινε καὶ ξάναθε, πετοῦσε πίσω τὸ κεφάλι της γελώντας καὶ πηδοῦσε σὰ λαστικένια μπάλλα! Ἐπρεπε νὰ βρῆ ἕναν νὰ τὰ πῆ αὐτά. Σημάδεψε τὸν καθηγητὴ. Προχώρησε καταπάνω του σέρνοντας τὰ δύο μικρότερα της κορίτσια, μὰ ἄμα ἔφτασε μπροστὰ του ἕνα ζευγάρι τῆς ἔδωσε τέτοια σπρωξιά πούχασε τὰ δύο της κορίτσια καὶ κόντεψε νὰ βρεθῆ καθισμένη στοῦ κυρίου καθηγητῆ τὰ γόνατα. Στράφηκε κ' ἔρριξε μιὰ θυμωμένη ματιὰ στὸ χέρο, ἐνῶ ὁ κύριος καθηγητῆς ἄμα συνῆρτε τὸ φρονιμότερο πού ἔκρινε νὰ κἀνῃ εἶταν νὰ ξαναβγάλῃ καὶ παστρίψῃ τὰ γυαλιὰ του. Ἡ παχιά—αὐστηρὴ κυρία καθῆσε δίπλα του καὶ τοῦ μιλοῦσε, μ' αὐτὸς δὲν ἀκούγε τίποτα. Διάβαιναν ἀπὸ μπροστὰ τους τὸ γυαλό μὲσα σὲ σύμφερο κουρνιαχτοῦ κι' ὁ κ. καθηγητῆς γιὰ νὰ μὴν τὸν πατήσουν ὅλο καὶ συμαζῶνε τ' ἀτέλειωτα πόδια του, ὅλο καὶ κολλοῦσε περισσότερο τὸ καθισμά του στὸν τοῖχο. Ὁ κύριος Ταβλῆς, πού πηδοῦσε ἀπ' ὅλους περισσότερο, καθὲ τόσο ἄφινε ἀπὸ τὸ ἕνα χεῖρι τὴ ντάμα του, ἔβγαινε τὸ μαντῆλί του, σφουγγίζε γλήγορα-γλήγορα τὸ πρόσωπό του, τὸ ξαναβάζε στὴν τσέπη του κι' ἀρπαζόντας πάλι τὴν ντάμα του χύνουνταν

δύναμη, ἄμα μποῦνε σὲ κανένα μέρος σημαντικό, ὅπου θέλεις νὰ προσέξῃ ὁ ἀναγνώστης». Αὐτὸν τὸν κανόνα ἐμεῖς τὸν κρατοῦμε. Τὰ τέτοια τῆς καθαρεύουσας τὰ βάζουμε ὅπου εἶναι τὸ μέρος σημαντικό, τὰ γράφουμε—ὅταν θέλουμε νὰ προσέξῃ ὁ ἀναγνώστης πὸς εἶναι γελοῖα. Μονάχα ὁ κ. Σκιας δὲν μπόρεσε νὰ τὸ προσέξῃ καὶ νὰ καταλάβῃ πῶς, μὲ τί τρόπο, τὰ γράφουμε, τὸ πῆρε πὸς τὰ γράφουμε «κατὰ λάθος» καὶ αὐτὰ, καὶ μὲ σοβαρότητα κωμικὴ ἀραδιάζει μερικὰ στὸ βιβλίον του. Ἀμέσως ὕστερ' ἀπὸ τὴ θριξὶ ποῦ συγκρατοῦσε τὸ ἐπιχειρήμα γράφει ὁ κ. Σκιας «ἠδύνατο δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐμῆς πραγματείας νὰ μάθῃ ὅτι ἡ ἀληθὴς γλωσσικὴ ἐπιστήμη κρίνει τὴν ὑπαρξίν διπλῶν στοιχείων ὡς ἀναπόφευκτον εἰς πᾶσαν γλῶσσαν». Γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ «ἐκ τῆς πραγματείας» ἔμαθε ὁ ἐπικριτὴς ὅτι «ἠδυνήθη»—καὶ τὸ εἶδαμε πρὶν πῶς ὁ κ. Σκιας βρῖσκει ἀναλογίαις καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχουν. Πᾶμε παρακάτω «τὰ πλεονάζοντα ἐκ τῶν στοιχείων τούτων ἡ λογοτεχνία διατηρεῖ ἐπὶ ὅλους κίονας, ὅχι ἐνεκα ἀρχαιομανίας τῶν λογοτεχνῶν, ἀλλὰ μόνον διότι εἶναι χρήσιμα». Τώρα καταλάβαμε· τὴ θριξὶ ποῦ ἔσπρισε, τὴν κρατοῦει ἡ καθαρεύουσα ποῦ ἄλλο τίποτα δὲν εἶναι παρὰ λογοτεχνία, ὅχι «ἐνεκα ἀρχαιομανίας» ἔχει γιατί βρῖσκει κάπως πρόστυχες τῆς τρίχης τῆς μαῦρες, ἀλλὰ μόνον γιατί εἶναι χρήσιμη. — «Διὰ τοῦτο παρατηρεῖται ἀρχαϊσμός τις ἐν τῇ γλώσσῃ τῆς λογοτεχνίας καὶ μάλιστα τῆς ποιητικῆς παντός ἔθνους, οὐδαμῶς δὲ εἶναι τοῦτο ἐξαιρετικὴ ἰδιοτροπία ἡμῶν τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων». Γιὰ τὴ γλῶσσα τῆς λογοτεχνίας δὲ μιλοῦσαμε τόσην ὥρα, καὶ λέγαμε ἂν εἶναι ἐξαιρετικὴ ἰδιοτροπία τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ποῦ «ἐν τῇ γλώσσῃ τῆς λογοτεχνίας τῶν παρατηρεῖται ἀρχαϊσμός τις—ἀλαφρός»; Καὶ ἀποσώνει ὁ κ. Σκιας τὴ σελίδα μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι «παρ' ἡμῶν συμβαίνει ἐνίοτε καὶ ἐν τῷ προφορικῷ λόγῳ νὰ προτιμῶνται ἀπηρχαιωμένα στοιχεία» ὅχι γι' ἄλλο λόγο κανένα, ὅχι γιατί εἶναι ἐν τῇ γνώμῃ μερικῶν εὐγενικῶν καὶ φαντάζον ὥραϊα, μὰ γιατί «δὲν εἶναι εὐάρεστος εἰς τοὺς πολλοὺς τῶν θνητῶν ὁ μακαρονισμός, ἐξαιρουμένων μόνον αὐτοχειροτονητῶν τινῶν παρ' ἡμῶν ἀκαδημαϊκῶν». Παντοῦ τᾶσπερ μαῦρο καὶ τὸ μαῦρο ἔσπερ. Ποῦ ζεῖ ὁ κ. Σκιας καὶ δὲν ἔφτασε ὡς σ' αὐτὸν τόνομα τῆς καθαρεύουσας τῆς γνωστῆς σ' ὅλο τὸν κόσμον μεγάλης φάμπρικας, ποῦ βγάζει ἀποκλειστικὰ μακαρονία καὶ σκωληκίδας ὅσα δὲ βγάλουν ὅλες μαζί οἱ φάμπρικες τῆς Ἰταλίας; Στὴν κρίσιν του ὁ ἐπικριτὴς εἶχε παρατηρήσει ὅτι κάποια λόγια τοῦ

Πάουλ γιὰ τὴν ἀκαθαρτάτην γερμανικὴν» ποῦ παίρνουν καὶ δίναν μέσα στὸ βιβλίον τοῦ κ. Σκιας τὰ εἶχε ὁ τελευταῖος παραξήγησει. Ἐδειξε, λένε, τὴν παρεξήγησιν, καὶ μὲ τί τρόπο μεταχειρίζεσταν ὁ κ. Σκιας, καὶ ὅπου ταίριαζε καὶ ὅπου δὲν, τί συμπεράσματα γιὰ τὴ θεωρίαν του ἔβγαζε, ἀπὸ τὴν παραξηγημένην φράσιν, ποῦ σὺν ἀξίωμα ἔπαιρνε τοῦ γερμανοῦ γλωσσολόγου. Κι εἶταν αὐτὰ, τὰ συμπεράσματα, τὰ ποτελέσματα τῆς παραξήγησιν, ὁ λόγος, ἂν δὲν ἔχω λάθος, ποῦ μίλησε γι' αὐτὴν ὁ ἐπικριτὴς. Μ' αὐτὴ τὴν ἀφορμὴν μάλιστα καὶ ἀπὸ κάποιο παρόμοιο λόγο, εἶπε καὶ μερικὰ γιὰ τὴν «κοινὴν γλῶσσαν» καὶ τὴν καθαρεύουσα, —κάποια ὅχι σωστὴ ἐξήγησιν ποῦ δίνουν τοῦ φαινομένου, ὅτι ταίριαζον καὶ ἐν τῇ καθαρεύουσῃ ὅσα λέει ὁ Πάουλ γιὰ τῆς «κοινῆς γλώσσας», εἶπε καὶ γιὰ τὴ «μεσαιωνικὴν λατινικὴν» πῶς τὴν ἔκρινε ὁ Πάουλ, καὶ πῶς ἔτσι ἀνκλόγα θάκρινε καὶ τὴν καθαρεύουσα ὁ μεγάλος γλωσσολόγος, ποῦ βγήκε μὲ δικὰ του λόγια νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ ὁ μεγάλος παραξήγητὴς κ. Σκιας. Γι' αὐτὰ—πραγματα μὲ κάποια σημασία, ποῦ τὰ εἶπε κίονας πρῶτος ὁ ἐπικριτὴς—στὴν ἀπάντησίν του ὁ κ. Σκιας δὲ γράφει λέξιν. Ἄν ἔγραφε, ἴσως ἔπρεπε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἐπικριτὴν ποῦ τοῦμαθε σὲ μερικὰ ζητήματα πῶς πρέπει νὰ κρίνει. Γράφει ὅμως γιὰ τὰ ἄλλα—τὴν ἀπὸ μέρους τοῦ παραξήγησιν. Οἱ σελίδες 56 καὶ 57 εἶναι θάλασσα ὁ Πρωταγόρας, ἕνα εἶδος «ἐπιδείξις» τῆς τέχνης τοῦ κ. Σκιας. Βλέπει ἐκεῖ ὁ ἀναγνώστης ὅχι μόνον πῶς καμιά παραξήγησιν δὲν ἔγινε, κ' ἔχει ἄδικο ὁ ἐπικριτὴς, μὰ καὶ ὅτι ἀκόμα ὁ τελευταῖος «θεωρίαν νέαν ἀνήκουσαν ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτὸν» ἀντὶς νὰ εἰπῇ πῶς εἶναι δική του, τί ἔκανε νομίζετε; εἶπε πῶς εἶναι τοῦ Πάουλ· ἐνῶ τὸ σωστὸ καὶ τὸ ταχτικὸ εἶναι νὰ παίρνεις τὰ ξένα καὶ νὰ τὰ λές γιὰ δικὰ σου. Ἄς δοῦμε μιὰ στιγμὴ τὴν παραξήγησιν καὶ τὸ ἄδικο τοῦ ἐπικριτῆ. Ἐγράφε αὐτὸς ἐν τῇ κρίσιν του ὅτι ἐν τῷ μέρει ποῦ βρῖσκεται ἡ φράσιν γιὰ τὴν καθάρια γερμανικὴν, μιλάει ὁ Πάουλ «γιὰ τὴν προφορὰν, καὶ ὅχι γιὰ τὴν σύνταξιν καὶ τὴν γραμματικὴν καὶ τὸ λεχτικόν». Λάθος ἔχει ὁ ἐπικριτὴς, γράφει ὁ κ. Σκιας, καὶ ἂς διαβάσῃ τὴ σελίδα 92 τοῦ βιβλίου μου νὰ ἴδῃ «ἕτερον χωρίον τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως ἐπεξηγούν τὴν ἔννοιαν τῶν λόγων αὐτοῦ». Τί λέτε; ἀντὶς νὰ νομίζουμε ἐν τῇ σελίδα 92 τὸ βιβλίον τοῦ κ. Σκιας, ποῦ δὲν τῶχ κίονας εἶδῃ, τὸ ἴδιο δὲν εἶναι, ἴσως καὶ καλύτερα, νὰ πᾶμε ἐν τῷ ἴδιῳ τῷ μέρει ὅπου βρῖσκεται ἡ φράσιν καὶ νὰ διαβάσουμε τί γράφει ὁ ἴδιος

ὁ Πάουλ ἀμέσως ὕστερα ἀπὸ κρίσιν: «Ἐτσι δὲ θάποδεχτεί «τρανότερον» τὸ λάθος παρὰ μὲ τὸ «χωρίον» ποῦ λέει ὁ κ. Σκιας καὶ ποῦ δὲ βρῖσκεται, νομίζω, ἐν τῷ ἴδιῳ μέρει; Ὅριστε τί γράφει ὁ Πάουλ—ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ κ. Χατζηδάκη—ὕστερα ἀμέσως ἀπὸ κρίσιν τῆ φράσιν: «Διότι ἡ ὡς πρότυπον διὰ τοὺς Γερμανοὺς θεωρουμένη γλῶσσα εἶναι ἡ τοῦ θεάτρον, μεθ' ἧς δὲν συμφωνεῖ ἐντελῶς ἡ ἐπικρατοῦσα προφορὰ τῶν μεμορφωμένων». (Γλωσσολογικαὶ μελέται. —Περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος μέρος Δ'.)— «Ἄς ἔρθουμε ἐν τῇ «νέαν θεωρίαν» ποῦ «ἀνήκει ἀποκλειστικῶς» ἐν τῇ ἐπικριτῇ, καὶ ὅμως ἔγραφε αὐτὸς ἐν τῇ κρίσιν του πῶς εἶναι γνώμη τοῦ Πάουλ. Τί ἔγραφε; «προχωρώντας ὁ Πάουλ λέει παστρικά ὅτι ἄλλα—γραμματικὴ, σύνταξιν, λεχτικόν, πλέξιμο λόγου, ὅλα—ὁ συγγραφέας τὰ ἔρξει». Τέτοιον πρᾶμα, γράφει ὁ κ. Σκιας, οὔτε εἶπε οὔτε μπόρεσε νὰ πεῖ ὁ Πάουλ «διότι πᾶς ἀληθὴς λογοτέχνης μεταχειρίζεται γλωσσικὰ στοιχεῖα ὑπάρχοντα ἔδη καὶ δὲν ὀρίζει γραμματικὴν, σύνταξιν κτλ.»

Μὰ καὶ ὁ ἐπικριτὴς δὲν εἶπε τέτοιον πρᾶμα. Καὶ θάλασσα πῶς εἶταν ἡ ἀπὸ μόνον παραξήγησιν τῆς λέξης «ὀρίζει» ἂν ἀλήθεια ὁ Πάουλ δὲν ἔγραφε τίποτα παρόμοιο. Μὰ νὰ τί γράφει: «Ἄλλὰ ἡ ἐπὶ τὸν κανόνα τούτων ἐπίδρασις τῆς σκηνῆς περιορίζεται ἐν μόνον τοῖς φθόγγοις διότι ὡς πρὸς τὰ ἄλλα τὴν γλῶσσαν ἐπιβάλλουσιν εἰς τὸ θεᾶτρον οἱ ποιηταί». (Μετὰφρασις Γ. Χατζηδάκη). Τὴ φράσιν αὐτὴ ὁ κ. Σκιας δὲν τὴν ἐπρόσεξε γιὰ νὰ μπόρῃ νὰ παραξήγησιν ὅτι λέει ὁ ἐπικριτὴς.

(Ἔχει συνέχεια)

ΣΠΥΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΑΥΓΗ

Στὴς χαραυγῆς τὸ σὺννεπον, ποῦ τὰ σκοτάδια [φεύγουν,
 πόθος κρυφὸς νὰ φτερωθῶ ἐπὶ τῆς θείας τῆς κολυμπήθρας,
 νὰ λούσω τὰ φτερούγια μου σὺν τῷ νῆα ἡμέρα καὶ νύκτα
 καὶ νὰν τὰ βάλω τ' ἔπλερα μὲ τ' ἄνθος τοῦ ῥοδοχρώματος...
 Νὰ νοιώσω μὲς' ἐν τῇ στήθει μου, ποῦ ἀπ' τῆς χολῆς [βαραίνου,
 τῆς χαραυγούλας τὸ ἄσπρον, τὸν ἥλιον ἐν τῷ πλευρῷ μου.
 ποῦ μὲ μὲν ἔβγαίνει ἀπαλὸς νὰ μὲ φιλή ἐν τῷ στόματι.

ΡΩΜΟΣ ΦΙΑΤΡΑΣ

μέσα σάλου, ἐνῶ ὁ ξένος εἶχ' ἀνοιχτὸ σὰ χάθῃ τὸ στόμα του καὶ ὁ Ἰδρωτὰς ἔπεφε ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του πολυχρόμος καὶ τόβαρε μὲ τὸ κοσμεντικὸν δίνοντάς του τὴν πιὸ ἀπάσια ὄψη. Ἡ παχιά—αὐστηρὴ κυρία εἰσέχονταν ἀκατάπαυστα ἐν τῇ καθιστικῇ καὶ χτυποῦσεν ἀνυπόμονα τὰ χεῖλιά της. Ἦταν ἀπελπισμένη μ' αὐτὰ τὰ ρενίκολλα! Σὲ μιὰ στιγμὴ μάλιστα φούσκωσε τόσο πολὺ τὰ μάγουλά της, ποῦ ὁ καθηγητὴς, ἂν δὲν κοιτοῦσε ἐπίμονα τὸ πρόσωπον θὰ μπόρῃ νὰ ἴδῃ πῶς τὰ μικρὰ της ματάκια εἶχαν πνιγεῖ.

Σαφνικὰ ὅλοι ἔβγαλαν ἕνα «ἄχ!» καὶ ἔπεσε κατακουρασμένος καθένας σ' ὅποιον καθισμα βρῆκε μπροστά του. Ὁ ξένος χαιρέτησε γλήγορα ὅσους μπόρεσε περσότερους, ἔκαμε μύριες ὑπόκλισεις καὶ ἔχρησθη, ἐνῶ οἱ περσότεροι προσκαλεσμένοι τὸν ξεπροβόδισαν ἴσα μὲ τὴν σκαλα καληνυχτίζοντάς τον μὲ βγυμνοσύνη. Ὁ κύριος δικηγόρος εἶπε καὶ ἔκλεισαν τὴν πόρτα ὕστερα. Ἄμα βρῆθησαν χωρὶς τὸν ξένον ἄρχισαν ὅλοι νὰ ξαναρωτᾶνε ποῖος εἶταν. Κι' ἀφοῦ ἀποσυζήτησαν καὶ σπαξάσανε, ὁ κύριος καθηγητὴς, ποῦ κοιτοῦσε κείνη τὴ στιγμὴ τὸ ταβάνι, χωρὶς νὰ καταβάσῃ τὰ μάτια του, ἀνοίξε ἕνα πελώριον στόμα καὶ μὲ ξενοιασιά, σὰ νὰ διάβαζε τίς λέξεις γραμμέναι ἐν τῷ ταβάνι, εἶπε «Αὐτὸς εἶταν ὁ σιὸρ

Τζώρτζης ὁ Μπόλης». Σαν ἀκλίσειε καλὰ τὸ στόμα του καὶ δὲν ξανάπε τίποτα. Κανένας δὲν τὸ πίστευε ἀπὸ. Ὅλοι ἐγνώριζαν τὸ σιὸρ Τζώρτζη ποῦ συμμαζώνονταν σὺν ποτικὸς ἀπὸ τίς ἐννιά τὸ βράδι ἐν τῷ σπιτί του, ἕναν ἄνθρωπον τόσο ἡσυρῶ, δειλῶ... Ἄδύνατο αὐτό!

Ὁ ξένος ἀφοῦ βρῆθηκε ἐν τῇ ἀκρῇ τοῦ δρόμου ἔστρεψε τὸ κεφάλιν του καὶ σταθήκε κοιτῶντας ἐν τῷ σπιτί τοῦ κυρίου δικηγόρου. Τὰ φωτισμένα παράθυρα εἰσέχονταν ἐν τῷ ἀντικρινῷ κατὰκλειστο σπιτί καὶ ἐν τῷ δρόμῳ μεγάλα φωτεινὰ τετράγωνα, ποῦ διέσκιζαν οἱ ἥσκιαι τῶν προσκαλεσμένων, ἥσκιαι ποῦ προχωροῦσαν μεγαλώνοντας καὶ ὕστερα ἔσθωναν μέσα ἐν τῇ νύκτι.

Ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ σπιτί του, χτύπησε τὸ κουδούνιν καὶ κατέβηκε ἕνας ὑπερήτης μὲ στολή—τὴ μόνον ποῦ ἀξιώνονταν καὶ ἔδλεπεν ἡ χώρα—νὰ τ' ἀνοίξῃ. Μπήκε μέσα ἐν τῷ δωμάτιῳ του, ἀναψε τὴ λάμπα καὶ ἔκαθησε σ' ἕνα καθισμα κοιτῶντας ἀντικρὺ του μιὰ εἰσαγγελία ποῦ τὸν παράστανε μὲ στολὴ Ρούσσου πρόξενου, δῶ καὶ εἰκοσιδύο χρόνια, τότες ποῦ ἔλπιζεν ἀκόμα πῶς θὰ παντρευτῇ τὴν κυρία Παγουδάκη. Στ' αὐτὰ του βοῦίζεν ὁ λόγος τῆς «σιὸρ Τζώρτζη!» ποῦ τὸν ἔκανε νὰ χαμογελήσῃ

ἀπὸ ἰκανοποίησιν. Ἐβγαλε τὴν μπερούκα, τὰ γένεια, πλύθηκε καλὰ-καλὰ, ἔλειψε τὰ μούτρα του κολώνια, ὕστερα λιγκί ποῦδρα, ἔβγαλε τὴ στολή, φόρεσε τὴ ρόμπα του καὶ — νὰ ὁ σιὸρ Τζώρτζης ὁ σιὸρ Τζώρτζης ὁ ἀριστοκράτης, ὁ ταχτικώτερος ἄνθρωπος τῆς χώρας, ποῦ δὲ γέραζε ποτὶ του καὶ ποῦ τοῦ ζήλευαν τὴ ροδοκοκκινάδα ἀκόμα καὶ τὰ παλληκάρια! Περπατοῦσε πάνω-κάτω ἐν τῇ κάμαρᾷ του, μὴ βρῖσκοντας ὄρεξιν γιὰ ὕπνον, ἔβγαλε τὴ φωτογραφία τῆς κ. Παγουδάκη, ὅταν εἶτανε κορίτσι, τὴν πίθωσε πάνω ἐν τῷ κομμῷ καὶ ξανάπλασε τὴ σκηνὴ ποῦ γίνηκε ἐν τῷ σπιτί τοῦ κυρίου Ταβλή. Μὰ δὲ φχαριστιόταν μόνον σ' ὅτι συνέβηκε. Φαντάστηκε πῶς ἡ κυρία Παγουδάκη τοῦ μιλάει γιὰ συμπάθειαν (ποτὶ ὁ σιὸρ Τζώρτζης δὲν ἔλεγε: ἔρωτας, ἀγάπην, μὰ: συμπάθειαν) πῶς ὅλες τὰ χάνουν καὶ ἐν τῷ τέλος ὁ κύριος Ταβλή θυμῶναι μὲ τὸ σιὸρ Τζώρτζη. Μὰ νὰ ἡ κυρία Παγουδάκη ποῦ σηκώνεται καὶ τὸν ὑπερασπίζει. Τέκουγε τὰ λόγια της. Σταθήκε ἐν τῇ μέσῃ τῆς κάμαρας καὶ αὐτιάλλονταν χαμογελώντας ἀπὸ φχαριστήσιν καὶ μὲ μισάνοιχτα τὰ χεῖλιά. Ἐπὶ ὕστερα ἀπὸ τὸ μαθαίνει ὅτι ἡ χώρα. «Μπράβο ἐν τῷ σιὸρ Τζώρτζη!» Βούκινον γένεται!

Ἡ ἴδια σκηνὴ ξαναφάνηκε καὶ ἐν τῷ ὕπνῳ του. Τὸ πρῶν τὴν δὴν ἴδθηκε, ὅπως τὴν εἶχε φανταστῇ

Ο ΝΟΥΜΑΣ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα Δρ. 10.—Για το Έξωτερικό Φρ. Χρ. 10
20 λεφτά το φύλλο λεφτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κιάσκια της Πλατείας Συντάγματος, Ομόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τριχιδόδρομου (Οφθαλματρική), Σταθμού Υπόγειου Σιδηρόδρομου (Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Ξεζάρχεια), στο βιβλιοπωλείο «Έστίας» Γ. Κολάρου.

Στόν Πειραιά: Καπνοπωλείο Γ. Σηροῦ, δδ. Βαυδουλινάς Δρ. 1, σιμά στην Τροῦμπα.

Ἡ συντρομή πληρώνεται μπροστά κ' είναι ἑνός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΕΥΚΟΛΗ

Τέχνη που διδάσκει τὸν εὐκολὸ πατριωτισμό. Αὐτὸ τὸ συμπέρασμα βγαίνει ἀπὸ ὅσα γράφει συννεργάτης μας σὲ ἄλλη στήλη γιὰ τὴν «Κατοχή». Ὁ κ. Βῶκος ζήτησε κ' ἐπέτυχε τὰ εὐκόλα κέρδη καὶ τὰ εὐκόλα χερσοκροτήματα. Δικαιώματά του αὐτὸ. Τὸ ἴδιο κάνουν δὲ οἱ βιομήχανοι τοῦ πατριωτισμοῦ—κ' ἔχει τόσους ἢ πατριῶδες καὶ σὲ θέατρο καὶ σὲ τὴν πολιτικὴ καὶ σὲ τὴν φιλολογίαν καὶ παντοῦ! — πὸν ἀγωνίζονται, δίχως νὰ ιδρώσουν καθόλου, γιὰ τὴν εὐκολὴ δόξα καὶ γιὰ τὰ εὐκολώτερα ποσοστά. Κρίμα πὸν κ' ὁ κ. Βῶκος κατακλίσει σὲ συμμορία τους.

Ἄν εἴταν ἄλλος δὲ θὰ γράφαμε οὔτε λέξη. Μὰ ὁ κ. Βῶκος εἶναι καὶ δημοτικιστὴς—τουλάχιστο τὸ εἶπε πὸς εἶναι σὲ μιὰ διάλεξή του τὸ χειμῶνα σὲ τὴν «Ἐθνικὴ γλώσσα» — καὶ σὰ δημοτικιστὴς πρέπει νὰ ξέρει πὸς ὁ ἀγῶνας

μας σήμερα δὲν εἶναι μόνο γιὰ τὴν γλωσσικὴ ψευτιά, ἀλλὰ καὶ γιὰ κάθε ἄλλη ψευτιά, καὶ πρῶτα πρῶτα γιὰ τὴν πατριωτικὴ ψευτιά πὸν διδάσκει μὲ τὴν «Κατοχή» του. Δὲ μᾶς νοιάζει ἂν τὸ ἔργο του εἶναι γραμμένο σὲ τὴν κοιντοκαθαρεύουσα— τὸ μικρότερο ἐλάττωμά του αὐτὸ μᾶς νοιάζει πὸν τὸ ἔργο του εἶναι χυμένο, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἴσαμε τὸ τέλος, σὲ τὸ καλοῦπι τοῦ Ρωμαϊκοῦ ταρταρισμοῦ, τοῦ ἀσυνείδητου καὶ τοῦ ἀσυλλόγιστου, πὸν κοντὰ σὲ τόσα ἄλλα κακὰ τοῦ χρωστάμε καὶ τοὺς «ἤρωες τῆς Καλαμπάκας», τοὺς ἤρωες δηλ. τοῦ ἔργου του.

Ἡ «Κατοχή» εἶναι πολὺ κακὸ μνημόσυνο τοῦ Ὀδοῦ καὶ τῆς Ἀμαλίας, ἀφοῦ σ' αὐτὴ μᾶς παρουσιάζονται οἱ ἀνῆχοι Βασιλιάδες ταρταριστικότεροι κ' ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Ταρταῖνο, μὲ τὰ φουσκωμένα λόγια τους, μὲ τὶς κομικὲς φοβέρες τους καὶ μὲ τὸ νὰ ζητᾶνε νὰν τὰ βάλουνε μὲ τὴν Τουρκία καὶ μ' ὅλη τὴν Ἑυρώπη μ' ἓνα δὺο σαλιοκάραβα πούχανε καὶ μὲ καμιά δεκαριά χιλιάδες στρατό.

Ἡ Ἑυρώπη σὲ 54 μᾶς ἔσωσε μὲ τὴν Κατοχή, καθὼς μᾶς ἔσωσε καὶ σὲ 86 μὲ τὸν Ἀποκλεισμό, καὶ καθὼς δὲ θέλησε νὰ μᾶς σώσει καὶ σὲ 97. Ὁ Πήλικας τοῦ 54 δὲν εἶταν προδότης, καθὼς δὲν εἶταν προδότης κ' ὁ Τρικούπης τοῦ 86. Ἀδιάφορο ἂν ὁ κ. Βῶκος μᾶς τὸν παρουσιάζει τὸν πρῶτο γιὰ προδότη, καθὼς μπορεῖ καὶ κανένας ἄλλος κ. Βῶκος νὰ θελήσει νὰ μᾶς παρουσιάσει καμιά μέρα γιὰ προδότη καὶ τὸ δεύτερο. Πήλικας καὶ Τρικούπης, γιὰ τὶς δὺο αὐτὲς ξεχωριστὲς περιπτώσεις, θὰ μένουν πάντα γιὰ τὴν Ἱστορίαν οἱ γνωστοὶ πατριῶτες καὶ οἱ καλοσυνείδητοι πολιτικοὶ πὸν δὲν κολακέψανε τὶς ἀδυναμίες τοῦ ὄχλου, δὲ δημοκοπήσανε ἀπάνου σ' αὐτὲς καὶ δὲ ζήτησαν νὰ ρῆξουν τὴν πατριδα τους σὲ πόλεμο, σὰν τὰ 97, μὲ ἀγύμναστα ἀσκήρια καὶ μὲ μπουρμπούλες. Ἄν αὐτοὶ εἶναι προδότες, τότε ἀλλοίμονο καὶ τρισἀλλοίμονο σὲ τὴν πατριδα μας πὸν ἀπόχτησε δὺο μοναχὰ προδότες ἀνάμεσα σὲ τόσα μιλιόβνια πατριῶτες τοῦ γλυκοῦ νεροῦ.

Μπορεῖ ὁμως, κ' ἔχει κάθε δικαίωμα, νὰ μᾶς πεί ὁ κ. Βῶκος πὸς μὲ τὴ δύσκολη Τέχνη καὶ μὲ τὸ δύσκολο πατριωτισμὸ ψοφᾶει κανένας ἀπὸ τὴν πείνα καὶ πετροβολίαν κάποτε. Ἐπιχειρήματα γερὰ πὸν δὲ σηκώνει συζήτησι. Μὰ τότε, ὅποιος μεταχειρίζεται τὰ εὐκόλα πράματα γιὰ νὰ ζήσει κ' ἀναδειχθεῖ, παύει νὰ νᾶναι Τεχνίτης καὶ γίνεται

Βιομήχανος· κ' διὰν ἓνας Βιομήχανος σοῦ πεί «ἔτσι τὸ κάνω γιὰτὶ ἔτσι μὲ συμφέρει» βγάζεις τὸ καπέλλο σου καὶ τὸν χαιρετᾶς.

ΞΕΡΕΤΕ

πὸς κάποιος ἐξυπνος φίλος μᾶς ἔδωκε τὸν κ. Ράλλη; Πανθυπουργό. Καὶ τ' ἀξίζει αὐτὸ ἔπνομα, ἀφοῦ ὁ κ. Ράλλης, μὲ τὰ συντρόφια πὸν πῆρε, κατάντησε νὰ διευτύνει μοναχὸς του ὅλα τὰ Ὑπουργεῖα. Τρεῖς μαλίστα ἀπὸ τοὺς ὕπουργοὺς του, οἱ κ. κ. Ντεληγιάννης, Καλλιφρονᾶς καὶ Χριστόπουλος, οὔτε νὰ βῆξουνε δὲν τολμᾶνε δίχως τὴν ἔδειξή του. Τοὺς ἔχει μ' ἄλλα λόγια τοὺς ὕπουργοὺς του, καθὼς λένε κ' οἱ δικηγόροι, ἀπὸ ἀπαγόρευση.

Ὅρῃστε, τῶρα πὸν ὁ ὕπουργὸς τῶ Ναυτικῶ θέλησε νὰ πάει ἴσαμε τὴ Ζακυθῶ, τοῦ ἔδωσε μαζί του ὁ κ. Ράλλης τὸ γιό του, ἀφοῦ δὲ μπουρπούσε φαίνεται, ἂν τὸν συνοδέψει ὁ ἴδιος.

Στὴν πολιτικὴ λοιπὸν ἱστορίαν μᾶς ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις θὰ μείνει μὲ τὸνομα «Πανθυπουργία τοῦ κ. Ράλλη».

ΑΚΟΜΑ

συζητᾶνε οἱ Ρωμιοὶ, καὶ περισσότερο ἀπὸ ὅλους, καθὼς πάντα, οἱ Ἀθηναῖοι, γιὰ τὴν Ρουσογριαπὸν-Ἑὶρηνη. Ἐνοεῖται, πὸς οἱ Ἰαπωνεῖοι τὴν τρώνε σὲ αὐτὴν αὐτὴ τὴ φορὰ ἀπὸ τοὺς ἀμείλιχτους Ἀθηναῖους κριτικούς τους, πὸν δὲ δισταζοῦνε νὰ τοὺς λένε ἀκομα κ'... προδότες!

Τῶρα πὸν βρῆκε ὁ χριστιανὸς αὐτὸς προδοσιὰ μέσα σὲ τὴν Εὶρήνη, θὰ μείνει ἀνεζήγητο, καθὼς μένουν καὶ τόσα ἄλλα πράματα σὲ τὸ θαυμαστὸ τόπο μας!

Μερικοὶ πάλι, γιὰ νὰ δικαιώσουν τοὺς Γιαπωνεῖους, ὑποστηρίζουν πὸς ἡ Εὶρήνη αὐτὴ εἶναι ψευτικὴ καὶ πὸς ὑπάρχει κ' ἄλλη Εὶρήνη ἀληθινὴ, μὰ μυστικίαν. Κρίμα πὸν δὲν παρουσιάστηκε ἀκόμα καὶ κανένας ἄλλος νὰ πεί πὸς καὶ ἀλάκτερος ὁ πόλεμος εἶταν ψεύτικος καὶ πὸς ἔγινε ἔτσι γιὰ νὰ ρῆξει ἡ Γιαπωνία σταχτη σὰ μάτια τῆς Εὐρώπης.

Κι αὐτὸ μπουρπούσε νὰν τὸ πῶμε μιὰ μερὰ. Θὰν τὸ δείτε!

ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ

κοντὰ τὸ μεσημέρι, ἀνέβαζαν τοὺς Ἀρμένηδες ἀπὸ τὸν Πειραιά, δεμένους δὺο δὺο. Ἐκεῖ σὲ τὴν Ὀμό

σὲ τὴν κάμαρά του, σ' ὅλους πὸν γνῶριζε καὶ σὸν καθεὶνα τόσο ἐμπιστευτικὰ, πὸν τὴν ἴδια μέρα τῶμαθ' ὅλη ἡ χώρα. Καὶ τὸ συνεθῆκὸ τὴν ἄλλη μέρα ἔτρεχε σὲ τοὺς δρόμους παρκαγεμισμένο κ' ὅ,τι καθένας μπουρπούσε νὰ προσέσει. Πολλοὶ γειτόνοι τοῦ σπιτιοῦ τοῦ κύριου Ταβλῆ βεβαίωσαν πὸς ἀκούσαν σὸν ὕπνο τους φωνὲς καὶ καυγάδες, ἄλλοι πὸς εἶδαν τὸν δικηγόρο νὰ διώχνη τὸ σιὸρ Τζῶρτζη. Καὶ καθὼς μιλοῦσαν κάμποσοι σ' ἓνα κ' ἓνα καφενὲ γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα, μπαίνει ἓνας γέροντας παπουτσῆς, πρῶτη φορὰ πούχε ἀφήσει τὴ δουλειὰ του, πὸν δὲν ἀνακατώνονταν ποτὲ σὲ τίποτα, ἓνας ἡσυχὸς ἄνθρωπος καὶ ρωτᾶει ξαφνισμένος: «Ἀλήθεια μωρ' παιδιὰ ὁ σιὸρ Τζῶρτζης πέρνει γυναῖκα του τὴ σόρα Παγουδάκαινα;» Νὰ λοιπὸν, ἔλεγον κάμποσες γυναῖκες, πὸς εἶταν ἀλήθεια πὸς ὁ μακαρίτης ὁ Παγουδάκης πέθανε ἀπὸ τὸ μαρᾶζι. Εἶτανε λοιπὸν ὁ σιὸρ Τζῶρτζης σὲ τὴν μέση! Ἐπειτα εἶτανε τόσοι καὶ τόσοι, πὸν τᾶξεραν ὅλα ἀπὸ πρῶτα καὶ δὲ λέγανε τίποτε!

Τὴν Κυριακὴν τὸ σατυρικὸ φύλλο πούβγαίνει σὲ τὴν χώρα ἀνέφερε γιὰ τὸ χροῖ τοῦ κυρίου Ταβλῆ κ' ἐμελετοῦσε σὲ πολλοὺς στίχους τὸ σιὸρ Τζῶρτζη, χωρὶς νὰ κἀνη λογο γιὰ τὴν κυρία Παγουδάκη. Ὁ σιὸρ Τζῶρτζης ἀγόρασε ὅσα περισσότερα φύλλα μπουρπούσε καὶ τὰ μοίρασε. Ἐνα κράτησε καὶ τῶσπερ

μαζί του κ' ἐν' ἄλλο κῆρσεν ἀνοιχτὸ πᾶνω τὸ γραφεῖό του.

Ὅλος ὁ κόσμος κείνη τὴν μέρα δὲν εἶχε νὰ κἀνη παρὰ γι' αὐτό. Κι ὁ σιὸρ Τζῶρτζης ἔδειχνε τὸν ἑαυτό του σ' ὅλους γυρίζοντας ὅλους τοὺς δρόμους φρέσκος-φρέσκος καὶ μωσκολοισμένος καὶ βλέποντας μὲ χαρὰ τοῦ ν' ἀπλώνεται τὸ φέμμα, πὸν κ' ὁ ἴδιος πιστεύε πᾶνου σὲ τὴν χώρα. Ἦταν καταχτητῆς! Φορπούσε τὴ μάχη του μακριὰ ρεντεγκότα, πὸν δὲ φορπούσε παρὰ τοῦ Βαγγελισμοῦ καὶ τ' Ἀη-Γιωργιοῦ, πὸν εἶταν τὸ πανηγύρι του. Καὶ καθὼς περπατοῦσε σὲ τὸν δρόμο, ἄλλοι τὸν στραβοκοίταζαν, ἄλλοι τὸν δαχτυλοδειχτοῦσαν, ἄλλοι γελούσαν κ' οἱ πῖο γνῶριμοὶ του τὸν σιμῶναν καὶ τὸν ρωτοῦσαν. Καὶ ὁ σιὸρ Τζῶρτζης δηγῶνταν ὅλα—μὴ διαφεύδοντας τίποτα δηλαδὴ—κουνῶντας πάντα τὸ κορμί του ὡς νὰ σῆμαινε καμπάνα καὶ γελῶντας μὲ κείνο τὸ πονηρὸ του γέλιο, πὸν δὲν ἄφινε τίποτα ἀκούνητο πᾶνω σὲ τὸ κεφάλι του.

Τ' ἀπόγεμα πῆγε σὲ τὸν καφενὲ πὸν συμαζώνονταν ὅλος ὁ καλῆτερος κόσμος. Ὁ καφενὲς εἶτανε μέσα σ' ἓνα λιστάσι δικό του. Διάσκιζε τὸ μάξιμμα ἀπὸ τὰ καθίσματα χαιρετῶντας ὅλους, σὰ νὰ βγωμονοῦσε, καὶ κάθησε παράμερα σὲ τὴν ἴδια θέση πὸν κάθονταν πάντα—κ' ἀπὸγεμα πῆγαινε τὴν ἴδια

ὡρα σὲ τὸν καφενὲ κ' ἔφευγε τὴν ἴδια. Κοιτοῦσε πάντα τὸ ἴδιο πρᾶμμα πὸν ποτὲ δὲν τὸν κούραζε.—Τὸνομα του μὲ μεγάλα κόκκινα καὶ κανονικὰ γράμματα πᾶνω σὲ κάθε κορμὶ ἐλίεζ. Τ. Μ. Καὶ τὸ κοιτοῦσε ὅπως ἓνας ὁμορφάνθρωπος κοιτᾶζει μέσα σὲ τὸν καθρέφτη τὸ πρόσωπό του. Πὸς φάνταζαν αὐτὰ τὰ δὺο γράμματα ἔτσι ὁμορφα! Πολλὲς φορὲς ἔχανε γύρους μέσα σὲ τὸ χτήμα του γιὰ νὰ ἰδῆ ὅλα τὰ γράμματα ἀπὸ κάθε ἐλίαν.

Ὅλος ἐκεῖνος ὁ μαζωμένος κόσμος κοιτοῦσε τὸ σιὸρ Τζῶρτζη καὶ σὲ τὴν μέση ἀπὸ μιὰ μεγάλη παρῆα εἶταν ἡ παχιά—αὐστηρὴ κυρία, πὸν δηγῶνταν τόσα καὶ τόσα γιὰ τὴν κυρία Παγουδάκη. Φαίνονταν ἀπὸ μικρὴ πολὺ ζωνηρὴ. Εἶτανε σωμαθῆρες. Καὶ τὸ σιὸρ Τζῶρτζη τὸν ἤξερε καλά. Θυμῶνταν τόσες σκηνὲς, ἄμα εἶτανε νέος μέσα σὲ σαλόνια! Εἶχε τὴν μανίαν νὰ μιλάη πάντα γι' ἀριστοκρατία, γιὰ οἰκογένειες, κατηγοροῦσε κείνους πὸν πλούτισαν μὲ τὴν δουλειὰ τους καὶ πὸν ὁ πατέρας τους εἶταν ἓνας φτωχὸς ἄνθρωπος (ὅπως εἶταν ὁ ἄντρας τῆς παχιάς—αὐστηρᾶς κυρίας).

Ἐπειτα εἶταν ἓνας ψεύτης, πούδαφε τὰ μάλλιὰ του, ἔθανε πούδρα καὶ γέμιζε ἀλοιφὲς τὰ μούτρα του γιὰ νὰ διατηρᾶ τὸ δέμμα του φρέσκο.

«Καὶ ξέρετε γιὰτὶ δὲν πῆρε γυναῖκα του τὴν

νοια, που τους περνούσαν, ο κόσμος έλεγε το μακρί του και το κοντό του, ό,τι ήθελε ο καθένας, όχι βέβαια θαμαζοντας το έργο τους.

Ένας μοναχά χριστιανός, άμα τους είδε δεμένους, τους κοίταζε με θαυμασμό και σιγόειπε:

— Πατριώτες!..

Αυτός ο άνθρωπος στά 97, είμαστε βέβαιοι, δε θά φώναζε «Ζήτω ο πόλεμος!» αλλά θά πολέμησε.

ΧΑΘΗΚΕ

ένα παράσημο για τους έξυπνους εκείνους που τα καταφέρνανε να ποτρεύανουν ένα δυστυχισμένο νέο, το γεωπόνου Δέρβου. Οί άνθρωποι δούλεψαν και ιδρώσανε για νάν το καταφέρουν, και τώρα που το καταφέρνανε δέν έννοούνε νά πάψουν. Πρώτα πρώτα τόν κάνανε νά πιστέψει πως ανακάλυψε κάπιο γιατρικό για τους κάλους και πως ο Πικπας τονέ διώρισε γιατρό του. Του κάνανε διπλώματα, του στείλανε γράμματα και τηλεγραφήματα πλαστά, δημοσιέψανε χίλια δυό στις έφημερίδες, και τα καταφέρνανε μιιά χαρά νάν του γυρίσουν το μυαλό και νάν τόν κάναν νά μή μπορεί νά βρει δουλιιά μιά νά πουλάει φημερίδες στους δρόμους για νά βγάλει το ψωμί του.

Τώρα του βγαλανε στη μέση πως έρχεται κάπια πλούσια Αμερικανίδα νάν τονέ στεφανωθεί, κι ο δυστυχισμένος ο Δέρβος τά πιστεύει κ' έτσι χάνοντας και το λίγο μυαλό που του άπόμεινε, θά πετάξει κάνα πρωί και τις έφημερίδες και θά σταυρώσει τα χέρια του περιμένοντας νάρθει ή πλούσια Αμερικανίδα με τα εκατομμύρια της νάν τονέ θρέψει.

Τό άπελπιστικώτερο είναι πως όλ' αυτά τα κάναν οι φιλόανθρωποι δημοσιογράφοι μας που μάζ παίρνουν καθε μέρα ταύτια φωνάζοντας για τα «άγρια» συνήθεια μας!

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ

όσοι φίλοι δε μάζ στείλανε ακόμα τή συντρομή τους για το χρόνο αυτό, μερικοί και για περασμένα χρόνια, νά μάζ τή στείλουν, άφου ο «Νουμάς» ούτε τήν πρώτη κυκλοφορία έχει, ούτε ρούβλια πιά λαβαίνει από τή Ρουσία, που ύστερ' από τόν πόλεμο έπαψε πιά νά υποστηρίξει, για τήν «έξωτερική»

κυρία Παγουδάκη;» κάνει μιιά άλλη κυρία πιθώνοντας το πηγουόνι της πάνω στο τραπέζι του καφενέ αγιατί δέν τόν άφησεν ή μαχμιά του. Εξέρτε! Όσα με τα στερνά της τόν έδερνε. Αυτό το πιστοποιήσανε κι' άλλοι. Κείνη τή στιγμή ο σιόρ Τζώρτζης χτύπησε με τήν άκρη του μπαστουνιού του το τραπέζι του. Ο καφετζής γύρισε, τόν κοίταζε και του φώναζε «Άμέσως!» Ύστερα πήγε σε μιιά βραχιιά πούταν δζω από τόν καφενέ κλεισμένη με καλάμια κ' έκοψ' ένα μπουκέτο που το πίθωσε στο τραπέζι του σιόρ Τζώρτζη. Καθε βράδι κοντά νά φύγη έπερνε κ' ένα τέτοιο μπουκέτο ο σιόρ Τζώρτζης. Σηκώθηκε, πέρασε πάλι άνάμεσ' από τα καθίσματα και τραβήξε για τή χώρα. Όλοι γύρισαν και τόν κοιτούσαν όσο που δε φαίνονταν πιά. Ο σιόρ Τζώρτζης πήγε στο σπίτι του, έδωσε το μπουκέτο του υπερέτη του και τόν διάταξε νά το πάη στην κυρία Παγουδάκη. Κι' από τότες ο σιόρ Τζώρτζης τής έστειλε ταχτικά ένα τέτοιο καθε άπόγεμα. Και ίκανοποιούνταν μ' αυτό τελεία.

Η χώρα το καταλαβε και ξανάρχισαν τα ίδια. Μά σε λίγες μέρες συνήθισαν κι' αυτό κι' αν ο σιόρ Τζώρτζης ο ίδιος δέν τους κινούσε τήν περιέργεια και δέν έκανε καθε τόσο κι' ένα μικρό σούσουρο θά τόν ξεχνούσαν γλήγορα.

Μονάχα ή παχιιά άυστηρή κυρία, χωρίς κι' αυτή νά μπορέση ποτέ νά μαθη το γιατί, από τή βραδυιά με το χορό στου κυρίου Ταβλή δέν μπορούσε νά χωνίψη τόν πρόξενο της Γαλλίας.....

Λευκάδα

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΔΕΒΑΡΗΣ

πολιτική της, φύλλα σαν το «Νουμάς», ούτε κόμματα υποστηρίζει, ούτε εκδιάζει Τράπεζες και άλλους παραλήδες επιχειρηματίες, για νά σκεπάσει με όλ' αυτά τα έξοδά του.

Παρακαλούμε λοιπόν τους φίλους νάν τα συλλογιστούνε αυτά και νά θυμηθούνε νά μάζ στείλουν τή συντρομή τους παρακαλούμε μοναχά και δέν τους φοβερίζουμε πως θάν τους ρεζιλιέψουμε, όπως έκανε τελευταία ο κ. «Ακρίτας» που έβρισε λωποδύτη έναν όμογενή της Αλεξάντρειας, τόν κ. Περικλή Γλυμενόπουλο (ακόμα δέν είδαμε καμιά διαμαρτύρηση ή καμιά καταγγελία του άνεψιού του και φίλου μας κ. Ν. Λάσκαρη) ίσως γιατί δέν του πλώρωσε τή συντρομή.

Τέτιες χωριατιές ούτε τις έκανε ούτε θάν τις κάνει ποτέ ο «Νουμάς». Όποιος δε θέλει νά μείνει συντρομητής, άς μάζ γυρίσει το φύλλο, κι όποιος δε θέλει νά μάζ πλώρσει, χαλάλι του. Έμεις το φύλλο το στέλνουμε σε όλους ταχτικά, κι αυτό μάζ κάνει νά πιστεύουμε πως ταχτικά πρέπει νά μάζ στέλνεται κ' ή συντρομή. Δέν ξέρουμε πάλι: μπορεί νάχουμε κι' άδικο.

Παρακαλούμε ακόμα τους συντρομητάδες της Αθήνας που θάλλάζουμε σπίτι τήν 1 του Σεπτεμβρίου νά μάζ το δηλώσουνε για νά ξέρουμε.

ΣΕΛΗΝΗ

I

Άστρο χαρής δέν είμι, όρη θλιμμένη,
Μά φως συμπονεμού σε ξαγναντίζουν
Τή νύχτα όσοι παράδοξα γυρίζουν
Στην έρημιιά που γύρω είν' άπλωμένη.

Ψυχή και ού από πόνο σπαραγμένη,
Γυρνάς ψηλά στις ώρες που σκορπίζουν
Το σιέναγμα οι ψυχές και λαχταρίζουν
Στην κόλαση που έδω τους είν' όσομένη.

Κι' όταν οι πόνοι άναχνπούν στα στήθια
Και τ' άμοιρα ματόφυλλα δακρύνουν,
Τά μάτια στον αϊθέρα σ' άντικρύζουν.

Ραΐνε κ' εσύ στην όρη δάκρυα πλήθια
Και στον καθ' έργο που σιδ κλάμμα σβύνει
'Η συντροφιά σου, ώ Θεήνε, άνάσα χύνει.

II

Πέφτει βουβό το δάκρυ στή μορφή σου
Που χλώμιασε στον άφανο καμύ σου,
Και σκοτεινάζει τ' όριο πρόσωπό σου
Στην άγιαρή σου λύπη τήν κρυφή σου.

Κι' όληνυχτίς, φεγγάρι, δίο και σβύσου,
Φέβγεις γοργά στο σύντομο χαμό σου,
Μά εκεί που λαχταράς τόν τελειωμό σου
Ζωής όρη σου κράζει άναγεννήσου.

Βαρύμοιροι και μάζ σαν τρώει ο πόνος
Στον τάφο Λυτρωτή γοργοπειούμε,
Μ' άλλουιά, ζωή κατάρα! ξαναζούμε

Κάθε φορά όσο που νάρθη ο μόνος
Καιρός που θ' άγκαλιάσουμε το χάμα
Μαζί με μάζ νά ρέψει ο πόνος λιώμα.

Κέρκυρα

ΝΑΣΙΠΠΟΣ

ΑΒΑΡΙΑ

Στον Άγνήρη τόν Έφταλιώτη

Η γολέττα του καπετάν Ζήση εΐτανε το πιο πιτυχημένο και θαλασσινό καράβι του νησιού. Τη θάρωσε ο μάστρο Θεωνάς και τήνε λέγανε Άδάμ.

Μά το φορτίο που τη φάρωσε ο κύρ Κοσμάς εΐτανε κακοροζικό. Ένα βαρύ και κακοστοίβαχτο φορτίο Άρτίς.

Κι εΐτανε και χειμώνας βαρυχειμωνιά.

Όσο φυσούσε πύρος, πάει κλά. Η γολέττα άρμένιζε σαν το θλακσοπούλι: έκαθε μίλλια περνούσε όλα τα κροάβια.

— Χαράς το, το καράβι μας!

Λέγανε οι νάφτες και τραγουδούσανε στην πλώρη. Σάν φουρτούναζε όμως ο καιρός:

— Καπετάν Ζήση, νά ποδίσωμε, φωνάζανε.

Ο καπετάν Ζήσης εΐτανε θαλασσινός από τα γεννησοφάσια του. Περήφανος και άξιος που νά κούσει νά ποδίσει; Δέν έπόδισε ποτέ του.

— Όρτσα! φώναζε από την πρύμη.

Και οι νάφτες του, ο Γνώσης, ο Σκέψης, ο Κρίσης, ο Θέλησης κι ο Συνείδησης, θένε δε θένε, τρέχανε στα άρμενα.

Έτσι, ποτε πρύμα, ποτε όρτσα, με τραβέρτα και με βόλτες ή γολέττα πήγαινε το δρόμο της, ως που ζύγωσε της Συλλογής τόν κάθο, ένα κάθο ξακουστό για τους άγέληδες που βγάξει και για τις φουρτούνες του.

— Άγάντα μπαμπαφιγκο, κόντρα, φλόκους και στραλλίρες, διάταξε ο καπετάν Ζήσης, νά περάσωμε τόν κάθο.

Μά ο άνεμος ενάντιος, Έγωίσμος με μπόρες, έριχτε τη γολέττα ίσια στα νησάκια τα λεγόμενα Άπόλαφες. Όσο όρτσάριζε ή γολέττα τόσο ο άνεμος δυνάμωνε. Τα κύματα, σαν άσυλλόγιστες επιθυμίες, μπαίνανε από την πλώρη και βγαίνανε από την πρύμη.

— Πά ν' αρχίζουμε, καπετάν Ζήση, φωνάζανε οι νάφτες.

— Κάλλια σύψυχοι νά πάμε, τους άπάντησε ο καπετάν Ζήσης, παρά νά παραδώω το φορτίο μου στον πειρατώ τα χέρια.

Τωόντι στα νησάκια άφτά, τα λεγόμενα Άπόλαφες, υπάρχανε κάτι φυσικά λιμανάκια που μπορούσανε ν' αρχζουνε ως που νά σιάζει ο καιρός. Μά είχε και κάτι πειρατίς, που τους λέγανε τα Παθη, φοβερούς και τρομερούς.

— Άγάντα, το λοιπόν, τις σκότες!

Άγάντα! μά κι' άνεμος δε χωράτεθε. Άνάμεσα τη Συλλογή και τις Άπόλαφες, τους πήρε τα πανιά σαν μαντηλάκια.

Ός νά βάλουμε στη θέση άλλα πάνε και οι βάρκες, και οι ρούμενες και τα ρασπέτα. Άλλα σάρωνε ή θάλασσα. Άλλα οι νάφτες ρίζανε για νά λαφρώσει η γολέττα.

— Άνάθεμά το για φορτίο! μουρμούριζε ο καπετάν Ζήσης, θά μάζ πνίξει.

Και βαστούσε με μεγάλη προσοχή το τιμόνι μνή πάρει πότζα το καράβι και μπατάρει.

Που σ' άκούει όμως τέτοια ώρα το τιμόνι; Πριν περάσουνε τόν κάθο το φορτίο κύλισε στη μπάντα και τα κύματα πατούσανε τη γολέττα σα νά εΐτανε κανένας βράχος μέσ' τη θάλασσα.

— Χαθήκαμε, φωνάζανε οι νάφτες.